

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Protesty v Hongkongu 2019-20 z pohledu symboliky a sémiotiky

Hongkong 2019-2020 protests in the context of symbolism and semiotics

Olomouc 2020, Tereza Sedláčková

vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Kučera Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a informačních zdrojů.

V Olomouci dne.....

Podpis:.....

Anotace

Uvedená práce pojednává o hongkongských protestech v letech 2019 a 2020 z pohledu symboliky a sémiotiky. Úvodní teoretická část popisuje historické a politické pozadí protestů pro hlubší pochopení hongkongského kontextu a situace v regionu. V následovné výzkumné části práce jsou detailně analyzovány symboly, umění a jiné způsoby sebevyjádření, které byly během protestního hnutí v Hongkongu místními aktivisty užity. Závěr je zasvěcen zjištěním, širším souvislostem a implikacím provedené analýzy, z nichž je patrné, že jde skutečně o nesmírně originální a pokrokové hnutí.

Klíčová slova

Hongkong, protesty v Hongkongu, Čína, protestující, vláda, symboly, sémiotika

Počet stran: 96

Počet znaků: 165 784

Abstract

This thesis is devoted to the Hong Kong protests in 2019 and 2020 in the context of symbolism and semiotics. The introductory theoretical part describes the historical and political background of the protests for a deeper understanding of the Hong Kong context and the situation in the region. The following research part of the thesis analyses in detail the symbols, protest art and other forms of self-expression that were used by local activists during the protest movement in Hong Kong. The conclusory part presents the findings, the broader context and implications of the analysis, from which it is clear that the protest movement is indeed extremely original and progressive.

Key words

Protest in Hongkong, China, protesters, government, symbolism, semiotics

Poděkování

Děkuji Mgr. Ondřeji Kučerovi PhD za odborné vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat svým přátelům, rodině, a hlavně svému příteli, bez kterého by tato práce nikdy nevznikla.

Obsah

Seznam obrázků.....	8
Seznam použitých zkratk.....	13
Ediční poznámka	11
Úvod	12
1. Historické pozadí.....	13
1.1. Čínsko-britské společné prohlášení.....	16
1.2. Základní zákon.....	18
1.2.1. Nejasnosti a nevyřešené problémy.....	19
1.3. Vady dokumentů a jejich projev v 21. století	21
2. Novodobý politicko-společenský kontext.....	22
2.1. Politická situace	22
2.2. Vývoj protestního hnutí.....	23
2.2.1. Průlom v protestech	24
2.2.2. Eskalace a dílčí výsledek.....	25
2.3. Neutichající protesty a zákon o národní bezpečnosti	26
3. Symbolika a sémiotika hongkongských protestů	29
3.1. Symbol.....	29
3.1.1. Černá Bauhinie 黑洋紫荆旗	29
3.1.2. Vlajka Lennonovy zdi 連儂牆旗.....	31
3.1.3. Hymna Glory to Hong Kong 願榮光歸香港	32
3.1.4. Socha Lady Liberty Hong Kong 香港民主女神像	33
3.2. Jazyk.....	35
3.2.1. Slogany.....	35
3.2.2. Tajný jazyk	40
3.2.3. Označení policie	46
3.2.4. Slovní hříčky a přesmyčky	50
3.3. Znaková řeč	53
3.4. Výtvarné umění.....	58
3.4.2. Protestní umění a Pokémon	58
3.4.3. Protestní umění a Hvězdné války	60
3.4.4. Protestní umění a Pepe the Frog	63
3.4.5. Protestní umění a LIHKG postavy.....	65
3.4.6. Protestní umění a V jako Vendetta	67
3.4.7. Jiné.....	69
3.4.8. Chinazi	70
3.5. Performativní umění.....	72
3.5.2. Lennonova zed'	72

3.5.3. Prázdné papíry	74
3.5.4. Mini Stonehenge.....	76
Závěr	78
Resumé	80
Seznam literatury	81
Internetové zdroje.....	82

Seznam obrázků

Obrázek 1 Vlajka Hongkongu	30
Obrázek 2 Černá Bauhinie	30
Obrázek 3 Černá Bauhinie v protestní zóně	31
Obrázek 4 Černá Bauhinie vyvěšená u LegCo	31
Obrázek 5 vlajka Lennonovi zdi.....	32
Obrázek 6 Badiucao s vlajkou Lennonovi zdi.....	32
Obrázek 7 Lidé v Wong Tai Sin 10. září 2019 zpívají „Sláva Hongkongu“	33
Obrázek 8 Socha Lady Liberty Hongkong.....	34
Obrázek 9 Lady Liberty Hongkong na hoře Lion Rock.....	34
Obrázek 10 Vlajka se sloganem „Osvobodte Hong Kong, revoluce naší doby“ 1.12.2019 v Tsim Sha Tsui.....	35
Obrázek 11 Prasátko na benzínové stanici.....	36
Obrázek 12 Promyky držící slogan „Lide Hongkongu, odolávej!!!“	37
Obrázek 13 Slogan, „ Nejsou nepokoje, je pouze tyranie.“ v konferenčním sálu 1.7.2019	37
Obrázek 14 Protestující na letišti 12.8.2019	38
Obrázek 15 Poster jako reakce na 21.7.2019.....	39
Obrázek 16 Poster jako reakce na 31.8.2019	39
Obrázek 17 Poster zmiňující data	40
Obrázek 18 Leung Ling-kit 15.6.2019 na lešení	43
Obrázek 19 „Gang stříbrných vlasů“ během tichého pochodu;.....	44
Obrázek 20 Graffiti s hanlivým označením pro policii	47
Obrázek 21 Graffiti „Nebojte se uvidět psa (tedy policistu), pokud je dost lidí, udeřte a utíkejte.“	48
Obrázek 22 Graffiti se znakem 閩.....	49
Obrázek 23 Plakát s přetočeným legem McDonald's	51
Obrázek 24 Plakát s Lvím králem a policisty	51
Obrázek 25 Graffiti Nazývání jelena koněm.....	52
Obrázek 26 Plakát s piktogramem 贏.....	52
Obrázek 27 Plakát s piktogramem 罷.....	52
Obrázek 28 Znakové gesto - přilba	54
Obrázek 29 Znakové gesto - přilba	54

<i>Obrázek 30 Znakové gesto - deštník.....</i>	<i>54</i>
<i>Obrázek 31 Znakové gesto - deštník.....</i>	<i>54</i>
<i>Obrázek 32 Znakové gesto - fyziologický roztok.....</i>	<i>55</i>
<i>Obrázek 33 Znakové gesto - fyziologický roztok.....</i>	<i>55</i>
<i>Obrázek 34 Znakové gesto - inhalátor</i>	<i>55</i>
<i>Obrázek 35 Znakové gesto - inhalátor</i>	<i>55</i>
<i>Obrázek 36 Znakové gesto - stahovací pásy</i>	<i>55</i>
<i>Obrázek 37 Znakové gesto - stahovací pásy</i>	<i>55</i>
<i>Obrázek 38 Znakové gesto - nůžky.....</i>	<i>56</i>
<i>Obrázek 39 Znakové gesto - nůžky.....</i>	<i>56</i>
<i>Obrázek 40 Znakové gesto - imbusový klíč.....</i>	<i>56</i>
<i>Obrázek 41 Znakové gesto - imbusový klíč.....</i>	<i>56</i>
<i>Obrázek 42 Znakové gesto - dost</i>	<i>56</i>
<i>Obrázek 43 Znakové gesto - dost</i>	<i>56</i>
<i>Obrázek 44 Znakové gesto - ochranné brýle; Zdroj: LIHKG.....</i>	<i>57</i>
<i>Obrázek 45 Znakové gesto - maska na ústa; Zdroj: LIHKG</i>	<i>57</i>
<i>Obrázek 46 Znakové gesto – marker; Zdroj: LIHKG</i>	<i>57</i>
<i>Obrázek 47 Znakové gesto – folie; Zdroj: LIHKG.....</i>	<i>57</i>
<i>Obrázek 48 Znakové gesto - kleště; Zdroj: LIHKG</i>	<i>58</i>
<i>Obrázek 49 Znakové gesto – železná zátarasá; Zdroj: LIHKG.....</i>	<i>58</i>
<i>Obrázek 50 Pikachu na demonstraci 9.6.2019</i>	<i>59</i>
<i>Obrázek 51 Poster pokémonů – Azurill, Marill, and Azumarill</i>	<i>60</i>
<i>Obrázek 52 Poster pokémonů – Snorlax</i>	<i>60</i>
<i>Obrázek 53 Poster pokémonů – Nidoqueen a Nidoking.....</i>	<i>60</i>
<i>Obrázek 54 Poster pokémonů – Latias.....</i>	<i>60</i>
<i>Obrázek 55 Plakát Hvězdných válek.....</i>	<i>61</i>
<i>Obrázek 56 Plakát Hvězdných válek.....</i>	<i>62</i>
<i>Obrázek 57 Plakát Hvězdných válek.....</i>	<i>62</i>
<i>Obrázek 58 Plakát Hvězdných válek.....</i>	<i>62</i>
<i>Obrázek 59 Nálepky s motivem Pepe the Frog</i>	<i>64</i>
<i>Obrázek 60 Lidský řetězec s Pepe the Frog v Tsim Sha Tsui</i>	<i>65</i>
<i>Obrázek 61 Lidský řetězec s Pepe the Frog v metru</i>	<i>65</i>
<i>Obrázek 62 Lihkg prasátko a demonstrující.....</i>	<i>65</i>
<i>Obrázek 63 Lihkg pes a Lihkg prase</i>	<i>65</i>

<i>Obrázek 64 Plakát s 連豬 na motivy „Svoboda vede lid“</i>	66
<i>Obrázek 65 Originální malba „Svoboda vede lid“</i>	66
<i>Obrázek 66 Protest v maskách</i>	67
<i>Obrázek 67 Graffiti s V jako Vendetta tématikou</i>	68
<i>Obrázek 68 protesty 5.11.2019 v maskách Guye Fawkese</i>	69
<i>Obrázek 69 protesty 5.11.2019 v maskách Guye Fawkese</i>	69
<i>Obrázek 70 Plakát Avengers</i>	69
<i>Obrázek 71 Plakát Xi Jinping jako Thanos</i>	69
<i>Obrázek 72 Plakát Gang of Tyranny</i>	70
<i>Obrázek 73 Vlajka Chinazi</i>	71
<i>Obrázek 74 vlajka Chinazi během protestu</i>	71
<i>Obrázek 75 Fotomontáž Hitlera a Xi Jinpinga</i>	71
<i>Obrázek 76 Lennonova zed'</i>	73
<i>Obrázek 77 Dívka s bílým papírem na protest proti novému zákonu;</i>	75
<i>Obrázek 78 Lidé drží prázdné papíry;</i>	76
<i>Obrázek 79 Legislativní rada s prázdnými papíry;</i>	76
<i>Obrázek 80 Mini Stonehenge</i>	77
<i>Obrázek 81 Mini Stonehenge</i>	77

Seznam použitých zkratk

HK	Hong Kong
LegCO	Legislativní rada
ČLR, Čína	Čínská lidová republika
MTR	Veřejná doprava v Hongkongu
CUHK	Čínská univerzita v Hongkongu

Ediční poznámka

V práci se objevují vlastní jména, která jsou zapsána pomocí mezinárodní transkripce čínských znaků pinyin (v čínském originále 拼音, pinyin: pīnyīn) bez tónových značek.

Výslovnost kantonských znaků je v této práci použita jen za předpokladu, že je zásadní pro analýzu.

Úvod

Ošemetná situace Hongkongu a jeho nejistá budoucnost je široce diskutovaným tématem napříč obory. Poslední dva roky se zde nesly převážně v duchu aktivismu a protestů, když se hongkongští obyvatelé usilovně pokoušeli o vymanění se z kleští vlivu Čínské lidové republiky. Její úmysl urychlit proces úplného navrácení Hongkongu je více než zřejmý, což potvrzují i nejaktuálnější kroky ve vztahu ke zvláštní administrativní oblasti.

V rámci hongkongského prodemokratického hnutí v roce 2019 a 2020 využívali protestující obyvatelé mnoho nástrojů pro dosažení svých cílů. Mezi tyto patřily také různé formy umění, symboliky či jiné kreativní projevy. Jaký je však vztah mezi těmito projevy a protesty? Vztah je zcela zásadní, neboť umění, symboly apod. představují již po dlouhá desetiletí důležitou součást aktivismu a protestních hnutí po celém světě.

Tyto prostředky fungují jako důležitý nástroj ke zvyšování společenského uvědomění, vytváření sítí a přispívají k celkové soudružnosti protestních skupin. Můžou mít formu nápisů, bannerů, plakátů, případně dalších tištěných materiálů vyjadřujících určitá poselství. Kromě vizuálních forem v nejtradičnější podobě používají aktivisté také různé vlajky, zpívají písně, připravují choreografie nebo si nasazují tematické masky.

K samotnému příkladu použití umění a symboliky při protestech není třeba zacházet příliš daleko, neboť cinkání klíčů na náměstích po celém Československu se stalo příznačným symbolem Sametové revoluce v roce 1989. Nelze nezmínit světoznámý symbol míru používaný v minulém století na protest proti válce ve Vietnamu, masku Guy Fawkesa využívanou celosvětově při protivládních protestech či různorodá umělecká vyobrazení zdvižené pěsti, univerzálního symbolu revoluce a odporu.

Cílem této práce je čtenáři představit sémiotický kontext protestů v Hongkongu v roce 2019 a 2020. Úvodní kapitola bude zaměřena na historické pozadí Hongkongu pro objasnění problematiky. Následovat bude politicko-sociální kontext a důvody pro vypuknutí protestů. Nakonec poskytne tato práce detailní analýzu použití umění a symbolů hongkongskými aktivisty během jednotlivých protestů v rámci celého hnutí.

1. Historické pozadí

Příběh o Hongkongu takovém, jakém ho známe, začal v roce 1842. Na základě Nankingské smlouvy byl vyjmut z čínské správy a padl do rukou Velké Británie¹, které využila strategickou polohu tohoto ostrova a vytvořila z něj nové obchodní centrum v regionu. Během následujícího půlstoletí získalo Spojené království kontrolu nad všemi třemi hlavními regiony Hongkongu: po hongkongském ostrově i poloostrov Kowloon (na základě první Pekingské smlouvy z roku 1860)² a tzv. Nová teritoria, území, které dnes tvoří většinu Hongkongu, a to dle sjednané druhé Pekingské smlouvy z roku 1898³. Tato území byla dočasně pronajata na dobu 99 let do roku 1997.

V 70. letech 20. století začala seriózní vyjednávání o budoucím stavu Hongkongu. Bylo velmi nepravděpodobné a nepraktické, aby ostrov zůstal pod britskou kontrolou a zároveň, aby byl vrácen zpět Číně. V roce 1979 se guvernér Hongkongu Murray MacLehose setkal s čínským vůdcem Dengem Xiaopingem a zahájil diskuse o suverenitě Hongkongu.⁴ MacLehose naléhal na to, aby Hongkong po roce 1997 zůstal pod britskou správou.⁵ Deng Xiaoping naopak považoval za nutné, aby byl Hongkong navrácen Číně, a to kvůli tomu, že město poskytovalo riskantní půjčky, které mohla podporovat pouze čínská vláda. Deng tvrdil, že rozsáhlé projekty v rámci infrastruktury, jako je například stavba Hong Kong MTR, vyžadují pekingskou podporu.⁶ Z tohoto důvodu navrhl britské vládě dohodu o udělení Hongkongu zvláštního statusu pod čínskou vládou.⁷ Britská, už tolik nevýrazná kontrola nad městem, je přinutila pokračovat v jednáních s Čínou v naději udržet si určitý vliv v budoucím Hongkongu. Pokračující hašteření mezi těmito politickými silami a neschopnost rozhodovat o budoucnosti Hongkongu nastínila osud města jako pěšáka v bitvě o moc mezi Čínou a Británií.

V roce 1982, tři roky po první návštěvě MacLehose v Pekingu, se konala schůze

¹ Treaty of Nanjing. *Britannica* [online]. Encyclopædia Britannica, 2018 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Treaty-of-Nanjing>

² LITTLE, Becky. How Hong Kong Came Under 'One Country, Two Systems' Rule. *History.com* [online]. 2019 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.history.com/news/hong-kong-china-great-britain>

³ Srov. 2

⁴ CHEUNG, Gary. Deng kept his HK options open in 1979. *South China Morning Post* [online]. 2010 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/article/702556/deng-kept-his-hk-options-open-1979>

⁵ Lord MacLehose. *The Guardian* [online]. 2000 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/news/2000/jun/02/guardianobituaries1>

⁶ AKER-JONES, David. *Eeling the Stones: Reminiscences*. Hong Kong University Press, 2004. ISBN 978-9622096554. s. 109

⁷ ZHANG, Wei-Bin. *Hong Kong: The Pearl Made of British Mastery And Chinese Docile-Diligence*. New York: Nova Science Pub, 2006. ISBN 978-1594546006. s. 57-66

s britským vyslancem a bývalým premiérem Edwardem Heathem.⁸ Deng na ní nastínil svůj plán vytvořit z Hongkongu zvláštní ekonomickou zónou, která by městu umožnila udržet si svůj volný trh, přestože by byl pod Čínskou svrchovaností.⁹ Deng však ve svém návrhu zdůraznil, že pokud by se Hongkongu tyto svobody umožnily, nebyl by už žádný prostor pro kompromis. V tomto ohledu se odvolal na nespravedlnost původní Nankingské smlouvy, která předala Hongkong do rukou Británie.

Přestože obě strany naléhaly jedna na druhou, silný pekingský vliv nakonec zvítězil a do kouta zatlačení Britové zahájili formální jednání. I přes důležitost těchto jednání o budoucnosti suverenity Hongkongu se však jevil jako poněkud zarážející fakt, že se jich sice zúčastnili představitelé čínské a britské vlády, ale žádný zástupce zainteresovaného regionu. Guvernér Edward Youde, nově pověřený správou Hongkongu v roce 1982, prohlásil těsně před zahájením vyjednávání, že má v úmyslu zastupovat obyvatele města.¹⁰ Peking Youdeovo tvrzení rozrušilo a Deng tuto myšlenku okamžitě zavrhl. Zdůraznili rovněž, že pro řešení problémů týkající se ostrova, není potřeba účasti tří stran. Deng tvrdil, že by vyjednávací proces vyjednávání neměl fungovat na principu tzv. „třínohé stoličky“. ¹¹ Dengovo rozhodnutí bylo Brity podpořeno a Hongkong byl tímto úplně odstaven z diskusí o budoucnosti města. Tedy stejným způsobem, jakým Čína a Britové již v minulosti podkopávaly hongkongskou politickou nezávislost odmítnutím uznat místní Legislativní rady (zkráceně „LegCo“). Vyloučení Hongkongu samotného z těchto jednání tedy zanechala město v zranitelném politickém stavu ještě před jeho předáním.

V úvodní fázi jednání navrhovala britská strana výměnu suverenity za správu a zavedení britské správy Hongkongu po předání. ¹² Čína takovou možnost odmítla s tím, že svrchovanost a správa považuje za neoddelitelné součásti, a přestože uznávala Macao jako „čínské území pod portugalskou správou“, šlo pouze o dočasné řešení. ¹³

⁸ Srov. 6 s. 68

⁹ Srov. 6 s. 54

¹⁰ JOHNSON, Chalmers. The Mousetrapping of Hong Kong: A Game in Which Nobody Wins. In: *Asian Survey*. 1984, 24(9), s. 887-909. ISSN 00044687. Dostupné z: doi:10.2307/2644075 s. 901

¹¹ YEUNG, Chris. Benefits of a three-legged stool. *South China Morning Post* [online]. 2004 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/article/453465/benefits-three-legged-stool>

¹² COTTRELL, Robert. How Mrs Thatcher Lost Hong Kong. *The Independent* [online]. 1992 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20090809225312/http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/how-mrs-thatcher-lost-hong-kong-ten-years-ago-fired-up-by-her-triumph-in-the-falklands-war-margaret-thatcher-flew-to-pekings-for-a-lastditch-attempt-to-keep-hong-kong-under-british-rule--only-to-meet-her-match-in-deng-xiaoping-two-years-later-she-signed-the-agreement-handing-the-territory-to-china-1543375.html>

¹³ SIT, V.F.S., R.D. CREMER a S.L. WONG. *Entrepreneurs and Enterprises in Macau: A Study of Industrial Development*. Hong Kong University Press, 1991. ISBN 9789882201231. s. 13

Neschopnost obou stran dosáhnout dohody stupňovala napětí, až čínská vláda nakonec stanovila ultimátum; britská vláda se musela vzdát své pozice v Hongkongu, jinak by Peking veřejně oznámil své jednostranné rozhodnutí o navrácení Hongkongu pod čínskou svrchovanost.¹⁴

V důsledku čínských hrozeb v roce 1983 vyjádřila britská vláda ochotu přijmout opatření ve prospěch budoucnosti Hongkongu při zohlednění čínských návrhů. Velmi důležitým krokem britské exekutivy byl dopis premiérky Margaret Thatcherové čínskému premiérovi Zhao Ziyangovi v témže roce, v němž uznala čínskou suverenitu ve vztahu k hongkongské otázce.¹⁵ Tento dopis, zároveň s ochotou obou vlád pokročit v jednáních, vedl k zahájení druhého kola jednání mezi Čínou a Británií v rozmezí roků 1983 a 1984. Tato setkání vedla k uklidnění situace mezi stranami, a to zejména proto, že Britové v jednáních ukázali upřímnost při diskutování o čínském návrhu o postavení Hongkongu jako zvláštní ekonomické zóny.¹⁶

Atmosféra vyjednávání začala vypadat stabilně. To však platilo jen do doby, než Legislativní rada Hongkongu oznámila, že se cítí zrazena povahou dlouhodobého utajování čínsko-britských jednáních. Člen Legislativní rady Roger Lobo prohlásil, že je „zásadní, aby se o jakýchkoli návrzích o budoucnosti Hongkongu diskutovalo v rámci této [hongkongské legislativní] rady před dosažením dohody“.¹⁷ Čína tohle počínání označila za opětovný „pokus o hraní karty třínohé stoličky“.¹⁸ Přestože se hongkongská vláda snažila o demokratické zapojení do rozhodovacího procesu k určení budoucnosti vlastního města, Čína a Británie zůstaly jedinými stranami s rozhodovací pravomocí. Lze tedy konstatovat, že již od počátku hongkongských vyjednávání byl městský stát bezmocný a postrádal jakoukoli možnost kontroly své vlastní identity a budoucnosti.

¹⁴ The Chinese government resumed exercise of sovereignty over Hong Kong. *Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic China* [online]. Peking [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/ziliao_665539/3602_665543/3604_665547/t18032.shtml

¹⁵ Hong Kong: MT letter to Chinese Prime Minister Zhao Ziyang (future of Hong Kong). *Margaret Thatcher Foundation* [online]. 2013 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.margaretthatcher.org/document/138908>

¹⁶ TAM WAI-CHU, Maria, ed. *The Basic Law and Hong Kong: The 15th Anniversary of Reunification with the Motherland: Sino-British Negotiations and the Sino-British Joint Declaration*. 2. vydání. Working Group on Overseas Community of the Basic Law Promotion Steering Committee, 2012. s. 11-17

¹⁷ SCOTT, Ian. *Political Change and the Crisis of Legitimacy in Hong Kong*. Honolulu, Hawaii: University Of Hawai'i Press University, 1989. ISBN 978-0824812690. s. 210

¹⁸ *Daily Report: People's Republic of China, Issues 38-45*. United States. Foreign Broadcast Information Service, 1993.

1.1. Čínsko-britské společné prohlášení

Po dvou letech intenzivního vyjednávání bylo 19. prosince 1984 podepsáno čínsko-britské společné prohlášení, které za jednotlivé strany podepsali premiérka Spojeného království Margaret Thatcherová a čínský premiér Zhao Ziyang. Obě vlády dospěly k dohodě, že Čínská lidová republika znovu převezme kontrolu nad Hongkongem od 1. července 1997.¹⁹ Dne 12. června 1985 bylo společné prohlášení zaregistrováno v OSN.²⁰

Čínsko-britské společné prohlášení však v sobě skrývá několik problémů, které se promítají do dnešní doby a způsobují problémy pro moderní Hongkong a rovněž mají potenciál způsobit významné problémy z hlediska jeho budoucnosti. Klíčovým problémem je, že při jeho přípravě nebyly řešeny některé důležité otázky, což následně způsobilo, a stále způsobuje, komplikace pro občany Hongkongu a jejich boj za vlastní identitu.

Prvním důležitým bodem je, že citlivá oblast národní identity zůstala ve společném prohlášení nedotčena. V rámci příprav na předání nebyla zodpovězena otázka, zda budou občané Hongkongu považováni za Brity, Číňany nebo hongkongské státní příslušníky. Tato otázka byla vyřešena až později výměnou memorand mezi britskou a čínskou stranou. Toto memorandum, které bylo záměrně vyloučeno z původního společného prohlášení, uvádělo následovně: „Podle zákona o národnosti Čínské lidové republiky jsou všichni hongkongští obyvatelé, ať už jsou držitelé pasu občanů britských závislých území, či nikoliv, čínskými státními příslušníky.“²¹

To znamenalo, že více než 40 % obyvatel, kteří vlastnili doklady jakožto občané britských závislých území, by po roce 1997 již nemělo právo na zisk trvalého pobytu v Británii.²² Tímto rozhodnutím pokračoval schizofrenní a chaotický vývoj otázky identity hongkongských obyvatel, kteří si již prošli podobným zacházením během britské okupace, když byli zbaveni čínského občanství. Předání přinutilo místní k opětovné změně občanství, čímž rovněž došlo k popření práv mnoha lidí, kteří zažili život jen pod britskou nadvládou. Thatcherová se však hongkongské občany snažila uklidnit a ujistila

¹⁹ Full Text of Sino-British Joint Declaration. *Chinese Government's Official Web Portal* [online]. 2007 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: http://english1.english.gov.cn/2007-06/14/content_649468.htm

²⁰ Joint Declaration on the question of Hong Kong. *United Nations Treaty Collection* [online]. 1985 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002800d4d6e&clang=_en

²¹ *Exchange of memoranda*. In: . Peking, 1984, ročník 1984, CB(2)1618/00-01(02). Dostupné také z: <https://www.legco.gov.hk/yr00-01/english/bc/bc63/papers/1618e02.pdf>

²² BUCKLEY, Roger. *Hong Kong: the Road to 1997*. Cambridge University Press, 1997. ISBN 978-0521469791.

je, že Spojené království bude kontrovat jakémukoli porušení čínsko-britského společného prohlášení. Zároveň zaručila hongkongské Legislativní radě, že „Británie má právo namítat Číně jakékoliv porušení prohlášení po roce 1997“ a že by tak „neváhali učinit“.²³ Díky takovým slibům se občané Hongkongu během přechodu zpět pod Čínskou vládu cítili poněkud bezpečněji.

Ve svém důsledku však tohle tvrzení nakonec ve zkoušce časem neobstálo, protože v průběhu let došlo k jistému politickému vzdálení Británie. Čína dále ve společném prohlášení uvedla, že umožní Hongkongu „zůstat v podstatě beze změny po dobu 50 let“.²⁴ Na základě této klauzule občané Hongkongu věřili, že si město zachová vysoký stupeň autonomie jako zvláštní administrativní oblast a že Čína bude po dobu 50 let ctít nezávislý právní a soudní systém města.²⁵ Realita však nakonec byla poněkud odlišná.

Závěrem je nutno zmínit vágní část společného prohlášení týkající se volby správce města, která nakonec přispěla ke zrodu hongkongského prodemokratického protestního hnutí. V důsledku jednání o budoucnosti Hongkongu mezi lety 1982 a 1984 se zdálo, že čínská vláda je připravena hongkongské komunitě poskytnout systém samosprávy. Hongkongská vláda přislíbila v červenci 1984 ve své Zelené knize, že bude „postupně rozvíjet vládní systém, jehož autorita je pevně zakořeněna v Hongkongu, který je schopen autoritativně zastupovat obyvatele Hongkongu a který je přímo odpovědný obyvatelům Hongkongu“.²⁶ Toto rozhodnutí uspokojilo mnoho hongkongských bojovníků za demokracii, protože viděli koncept zvláštní administrativní oblasti jako systém, který dává lidem do rukou demokratickou moc.

Tato klauzule ve společném prohlášení však postrádá konkrétní popis toho, jaký druh volebního systému má být zaveden. Nejasná povaha Zelené knihy rovněž znamenala, že čínský vliv v Hongkongu měl potenciál být spíše podstatný než symbolický. Nejistoty týkající se voleb správce byly později ještě zhoršeny vágním

²³ SHIU HING, Lo. The Politics of Cooptation in Hong Kong: A Study of the Basic Law Drafting Process. In: *Asian Journal of Public Administration*. 2014, **14**(1), s. 3-24. ISSN 0259-8272. Dostupné z: doi:10.1080/02598272.1992.10800260. s. 12

²⁴ Srov. 23 s. 13

²⁵ Explainer: What is the Sino-British Joint Declaration and what does it have to do with Hong Kong's extradition crisis? *South China Morning Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3017318/explainer-what-sino-british-joint-declaration-and-what-does>

²⁶ *Green paper : the further development of representative government in Hong Kong*. In: . Hong Kong: Hong Kong: Government Printer, 1984. Dostupné také z: https://archive.org/stream/greenpaperfurthe00hong/greenpaperfurthe00hong_djvu.txt

popisem všeobecného volebního práva v Základním zákoně.²⁷ Ve svém důsledku tedy sice prohlášení představovalo jakési základní potvrzení liberálních politik v hongkongské společnosti, avšak neurčitá úprava demokratických práv občanů v tomto dokumentu se dá považovat za zárodek mnoha budoucích problémů ve zvláštní administrativní oblasti.

1.2. Základní zákon

Krátce po podepsání čínsko-britského společného prohlášení byl Stálým výborem Všečínského shromáždění lidových zástupců zřízen Výbor pro přípravu hongkongského základního zákona (BLDC), který byl zodpovědný za vytvoření hongkongské „ústavy“ po dobu 50 let po předání v roce 1997.²⁸ V tomto kontextu však představovala problém omezená účast obyvatel Hongkongu na tvorbě jejich základního právního dokumentu, neboť Čína převzala kontrolu nad schválením seznamu členů BLDC, který se skládal pouze z 23 občanů Hongkongu ve srovnání s 36 čínskými členy.²⁹ Nerovnost v rozhodovacích pravomocích byla dále umocněna tím, že předsedou BLDC byl čínský diplomat. Byl sice zřízen Poradní výbor pro hongkongský základní zákon (BLCC)³⁰, který byl složen z vůdců místní komunity, ale měl spíše symbolickou hodnotu, než že by skutečně zapojoval hongkongské občany do rozhodovacího procesu.

Jak proces přípravy Základního zákona pokračoval, bylo zřejmé, že by Peking raději viděl minimální změnu stávajícího hongkongského ústavního systému. Počátkem roku 1988 vyšlo najevo, že většina BLDC upřednostňuje exekutivu vedenou vládou s mocí soustředěnou kolem správce regionu. Již tento ideový zárodek byl jistou předzvěstí problematické budoucnosti Hongkongu. Zneklidňující byl dále fakt, že pouze 24 z 56 křesel v Legislativní radě bylo zřízeno jako volitelná křesla, přičemž zbývajících 32 mělo být jmenováno. Kromě toho měla být většina ústavních pravomocí svěřena správci. V Hongkongu tak byl vytvořen politický systém, který se mnohem více podobal centralistickému autokratickému režimu než funkční demokracii.³¹

Základní zákon byl definitivně schválen v dubnu 1990. Po jeho zveřejnění vyšlo najevo, že jazyk v něm používaný vytváří pouze velice vágní základ, který dává možnost

²⁷ CHENG, Joseph Y. S. The democracy movement in Hong Kong. In: *International Affairs*. 1989, **65**(3), s. 443-462. ISSN 1468-2346. Dostupné z: doi:10.2307/2621722. s. 443-444

²⁸ Srov. 27. s. 444

²⁹ Srov. 27. s. 444

³⁰ TAM WAI-CHU, Maria, ed. *The Basic Law and Hong Kong: The 15th Anniversary of Reunification with the Motherland: The Basic Law*. 2. vydání. Working Group on Overseas Community of the Basic Law Promotion Steering Committee, 2012. s. 21

³¹ Srov. 27. s. 445

široké interpretaci a představuje hrozbu pro demokratickou budoucnost města. Příkladem takové vágnosti je článek 45, který upravuje volbu správce města. Ten uvádí: „Způsob volby správce se stanoví s ohledem na skutečnou situaci ve zvláštní administrativní oblasti Hongkongu a v souladu se zásadou postupného a řádného pokroku. Konečným cílem je volba správce všeobecným hlasováním po nominaci široce reprezentativním jmenovacím výborem v souladu s demokratickými postupy.“

Vada tohoto ustanovení je zřejmá, neboť uvádí, že by o věci mělo být rozhodnuto později, což ponechává příliš velký prostor pro zneužití jejího výkladu. Kromě toho je výrazně problematické využívání terminologie typu „konečný cíl“ k popisu dosažení všeobecného volebního práva, aniž by byl stanoven pracovní harmonogram nebo konstruktivní způsob, jak tohoto cíle dosáhnout. Zároveň tento problematický článek zdůrazňuje základní problém celého rozhodovacího procesu, počínaje společným prohlášením a konče Základním zákonem. Tím je to, že Britové a Číňané nechali některé z nejkritičtějších otázek týkajících se budoucnosti Hongkongu nevyřešeny, což nakonec umožnilo, aby se některé problematické aspekty s postupem času vymkly kontrole a způsobily situaci, jakou vidíme dnes.

1.2.1. Nejasnosti a nevyřešené problémy

V důsledku poněkud unáhlené implementace společného prohlášení a Základního zákona britskou a čínskou vládou byla základní politická struktura Hongkongu již od jejího založení nekompletní. Jednostranný proces tvoření hongkongské „ústavy“, stejně jako vágní obsah ustanovení, přímo vedly k budoucím nepokojům v regionu, ať už k Deštníkové revoluci v roce 2014 či protestům v roce 2019 a 2020, o nichž je v této práci pojednáváno.

Prvním problémem byl již naznačený přístup dvounohé stoličky, kdy britská a čínská vláda držely veškerou rozhodovací pravomoc o budoucnosti Hongkongu, jehož občané byli z procesu odstaveni. Takový kreační proces vedl k mnoha nesrovnalostem Základního zákona, jako například je například výše zmíněný článek 45.

Uspěchaná povaha přípravy společného prohlášení a Základního zákona také vedla k silně neorganizovanému a nedostatečnému výkonu obou dokumentů. Britské a čínské vládě chyběl čas na vyřešení těch nejkompexnějších problémů, které bylo třeba řešit při přechodu Hongkongu z britské kolonie do zvláštního režimu pod kontrolou Pekingu. Patnáct let vyjednávání se do značné míry vedlo v duchu debat o budoucnosti Hongkongu, nikoliv o důležitějších aspektech toho, jak budou tyto změny prováděny

a jak rychle k tomu dojde. Například otázka potenciálních nápravných opatření řešící dlouhodobé nedostatky obou dokumentů nebyla vůbec vzata v úvahu.

Třetím důležitým bodem je fakt, že společné prohlášení postrádá ve většině částech návazné ukazatele. Mezinárodní a domácí politika prochází nepřekonatelnými změnami, zejména v době globalizace a ekonomického růstu. Vztahy zemí se mění, a to platí i o trojlístku Hong Kong, Čína a Velká Británie. Změny v politických potřebách občanů nadnárodního městského státu, jako je Hong kong, v padesátiletém období mezi lety 1997 a 2047, měli britští a čínští politici předvídat. Kromě toho měly být v Základním zákoně předvídané situace, jako jsou politická povstání, pandemie a další ničivé konflikty. Na rozdíl od většiny vládních politik, které se jí v průběhu modernizace přizpůsobují, Hongkongské společné prohlášení a Základní zákon nezahrnovaly žádnou kapacitu pro změny nebo úpravy. To je pozoruhodný aspekt, protože se dalo předpokládat, že vztahy mezi Británií, Čínou a Hongkongem se budou často a dramaticky měnit. Společná deklarace a Základní zákon proto odrážejí pouze realitu politiky 80. let, která byla i v době předání v roce 1997 zastaralá. Zakládající právní předpisy Hongkongu jsou tedy pro občany Hongkongu v dlouhodobém hledisku nespolehlivými dokumenty.

Nelze nezmínit, že ve společném prohlášení chybí naprosto zásadní informace: popis důsledků a odpovědnosti v případě, že Spojené království nebo Čína nebudou dodržovat své závazky. Ve svém důsledku neexistuje mechanismus vymáhání zodpovědnosti čínské či britské vlády v otázkách společného prohlášení. Většina ustanovení představuje pouhá prázdná prohlášení, která v širší perspektivě nic neznamenají, neboť nejsou prosaditelná ani vynutitelná.

Podle Společného prohlášení má Čína umožnit Hongkongu existovat svým jedinečným způsobem života až do roku 2047, avšak zásahy ústřední vlády do samosprávy regionu, o nichž bude zmínka v pozdější části práce, takové prohlášení poněkud podkopávají. V tomto kontextu je však největším problémem to, že neexistuje žádný způsob, jak Číně v takových aktivitách zabránit. Jak již bylo zmíněno výše, neexistuje žádný právní důvod pro to, aby Čína nebo Británie plnily své sliby a závazky nebo zajistily politickou nedotknutelnost Hongkongu.

Závěrem je nutno dodat pravděpodobně nejproblematictější nevyřešenou otázku obou dokumentů. Tou je skutečnost, že navzdory omezenému času, na nějž byl Hongkongu dán status zvláštní administrativní oblasti, neexistuje písemný plán, jak by mohl region fungovat po roce 2047. Časové rozmezí mezi 1997 a 2047 bylo pro oba státy nepředstavitelné a zdálo se, že jde o příliš dlouhé časové období na to, aby bylo vůbec

předmětem diskuse. V důsledku toho není v Základním zákoně vypracovaný žádný dlouhodobý plán přechodu Hongkongu zpět pod plnou nadvládu Číny. Tato nevyřešená otázka a nejistota budoucnosti regionu ohrožuje generace občanů Hongkongu a jejich identitu. Jde o nejistotu, která ve městě udržuje stav neustálého napětí a strachu, že Hongkong, jak jsme ho znali ještě donedávna, může brzo zaniknout.

1.3. Vady dokumentů a jejich projev v 21. století

Chyby ve společném prohlášení a Základním zákoně se začaly projevovat i velmi brzo po předání v roce 1997. V důsledku rostoucích pokusů Pekingů o vměšování do záležitostí Hongkongu, neschopnost Británie vymáhat demokratické právní podmínky a nezpůsobilost hongkongské vlády se odpovídajícím způsobem přizpůsobit, se ve zvláštní administrativní oblasti začaly objevovat problémy. První z nich se vyskytl v roce 2001. Hlavní tajemnice Hongkongu Anson Chan, jedna z hlavních postav hongkongské vlády, která se stavěla proti vměšování Číny, byla pod tlakem Pekingů donucena rezignovat.³² Nahradil ji prominentní pročínský politik Donald Tsang.³³

Další komplikací bylo, když v roce 2004 ústřední vláda schválila zákon, který stanovil, že hongkongská Legislativní rada ji musí žádat o souhlas při jakékoliv změně hongkongských volebních zákonů.³⁴ To ve svém důsledku umožnilo Pekingů vetovat jakýkoliv legislativní pokus zvláštní administrativní oblasti o zvýšenou demokracii, jako jsou například přímé volby správce regionu.

V roce 2007 Peking oznámil, že umožní obyvatelům Hongkongu, aby si v roce 2017 přímo zvolili své vlastní vedení a v roce 2020 také své vlastní zákonodárce.³⁵ Prodemokratičtí aktivisté však vyjádřili zklamání nad vleklým časovým plánem dosažení všeobecného volebního práva a nad nedostatečnou odpovědností na straně Pekingů.³⁶ Toto oznámení později spustí Deštníkovou revoluci v roce 2014 a v širších souvislostech i protesty v roce 2019 a 2020, ač byl konkrétní spouštěč těchto nepokojů samozřejmě odlišný.

³² HOARE, Jim a Susan PARES. *A Political and Economic Dictionary of East Asia (Political and Economic Dictionaries)*. Routledge, 2005. ISBN 978-1857432589.

³³ Donald Tsang. *Britannica* [online]. Encyclopædia Britannica, 2020 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Donald-Tsang>

³⁴ Hong Kong profile - Timeline. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-16526765>

³⁵ GREENLEES, Donald a Keith BRADSHAW. China Will Make Hong Kong Wait to Elect Leader. *The New York Times* [online]. 2007 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2007/12/30/world/asia/30hong.html>

³⁶ Srov. 35

2. Novodobý politicko-společenský kontext

Historické pozadí Hongkongu je samozřejmě velmi důležitým faktorem pro částečné pochopení problematiky. Pro porozumění širších souvislostí je však nezbytné zanalyzovat i aktuální situaci, tedy politický a společenský kontext přímo spojený s protestním hnutím v roce 2019 a 2020.

Tato část práce se proto zaměří konkrétně na hongkongské protesty, které začaly v minulém roce, a na rozbor politického a socioekonomického kontextu, který bezprostředně předcházel vypuknutí protestního hnutí v regionu.

2.1. Politická situace

Během let po předání Hongkongu Číně ze strany Velké Británie politická situace v regionu rozhodně neoplývala stabilitou ani ujštěním pro zdejší obyvatelstvo. Důkazem toho je nespočet demonstrací, které se zde konaly, od demokratických protestů v roce 2005 po již zmíněnou Deštníkovou revoluci a novodobé protesty, které jsou tématem této práce.

Protestní hnutí v roce 2019 datuje svůj neoficiální zrod k 12. únoru, kdy hongkongská vláda oznámila plán novelizace zákona o pachatelích na útěku a zákona o vzájemné právní pomoci v oblasti trestního práva.³⁷ Ve zkratce se tomuto návrhu novelizace říká extradiční zákon a jeho účelem bylo vytvoření mechanismu pro vydávání pachatelů do kterékoliv země, a to i země, s nimiž Hongkong nemá smlouvu o vydávání, včetně pevninské Číny, Taiwanu a Macaa.

Zatímco hongkongská vláda tvrdila, že tento zákon je reakcí na vraždu hongkongské občanky jejím přítelem během jejich dovolené na Taiwanu v roce 2018³⁸, mnoho obyvatel Hongkongu považovalo tento zákon za zřejmý a bezprecedentní zásah do jejich demokratických práv a ohrožení jejich bezpečnosti. Hlavní problém spatřovali občané Hongkongu v potenciálním vydání do pevninské Číny, která by prostřednictvím tohoto zákona získala možnost zatýkat prominentní hongkongské disidenty.

V reakci na tyto legislativní změny protestující požadovali, aby jako správkyně čínské Hongkongu Carrie Lamová plně stáhla návrh extradičního zákona. Lamová

³⁷ Timeline: Key dates for Hong Kong extradition bill and protests. *Reuters* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-hongkong-extradition-timeline/timeline-key-dates-for-hong-kong-extradition-bill-and-protests-idUSKCN1TW14F>

³⁸ LEE, YUEN, TANG a CHENG. Hong Kong's Summer of Uprising: From Anti-Extradition to Anti-Authoritarian Protests. *China Review* [online]. 2019, 19(4), 1-32 [cit. 2020-10-21]. DOI: 10.2307/26838911. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26838911?seq=1>. s. 2

zpočátku nemínila ustoupit, avšak jak protesty eskalovaly, 15. června 2019 byla nucena oznámit pozastavení legislativního procesu. Nešlo však o úplné stažení návrhu zákona.³⁹

Nespokojenost občanů tedy po tomto polovičatém kroku Lamová pokračovala. Demonstranti vydali pět ultimát, prosazující „pět požadavků, a ne jeden méně“.⁴⁰ Těchto pět požadavků bylo: 1) úplné stažení zákona o vydávání z legislativy, 2) propuštění a zproštění zatčených demonstrantů 3) zrušení klasifikace protestujících jako vzbouřenců, 4) zřízení nezávislé komise vyšetřování chování policie a použití síly během protestu a nakonec 5) rezignace Carrie Lamové a zavedení dvojího všeobecného volebního práva. Těchto pět požadavků představovalo od svého zavedení pomyslný základ protestního hnutí.

2.2. Vývoj protestního hnutí

Jen těžko lze určit přesné datum zahájení hongkongských protestů. Jak již bylo zmíněno, neoficiálně lze o začátku hovořit 12. února 2019, kdy byl oznámen plán přijetí extradičního zákona. Od tohoto dne se řady demokratických aktivistů neustále rozrůstaly. 31. března vyzvala hongkongská Fronta pro lidská práva (CHRF), zahrnující desítky prodemokratických skupin, k prvnímu protestu proti extradičnímu zákonu. Tisíce aktivistů pochodovalo do vládního ústředí v Admirality a požadovalo stažení návrhu novelizace.⁴¹

28. dubna svolala CHRF druhý protest, který přilákal více než 100 000 občanů k pochodu před budovu Legislativní rady Hongkongu.⁴² Navzdory těmto vytrvalým demonstracím však hongkongská vláda pokračovala ve svých plánech na přijetí extradičního zákona.

³⁹ LEUNG, Kanis, Su XINQI a Sum LOK-KEI. Hong Kong protest organisers vow to press ahead with Sunday march despite government backing down on extradition bill – but Monday’s strike is off. *South China Morning Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3014643/hong-kong-protest-organisers-vow-press-ahead-sunday-march>

⁴⁰ TSUI-KAI, Wong. Hong Kong protests: What are the 'five demands'? What do protesters want? *South China Morning Post: Young Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/yp/discover/news/hong-kong/article/3065950/hong-kong-protests-what-are-five-demands-what-do>

⁴¹ CHAN, Holmes. In Pictures: 12,000 Hongkongers march in protest against ‘evil’ China extradition law, organisers say. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/03/31/pictures-12000-hongkongers-march-protest-evil-china-extradition-law-organisers-say/>

⁴² LOK-KEI, Sum a Ng KANG-CHUNG. Estimated 130,000 protesters join march against proposed extradition law that will allow transfer of fugitives from Hong Kong to mainland China. *South China Morning Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3007999/thousands-set-join-protest-march-against-proposed>

2.2.1. Průlom v protestech

9.června, tři dny před druhým čtením návrhu zákona, učinilo hnutí určitý průlom v protestech, když se uskutečnil největší masový protest v historii Hongkongu.⁴³ Podle svolavatele protestu Jimmyho Shama z CHRF se demonstrace zúčastnilo 1,03 milionu lidí.⁴⁴ 12. června, v den zamyšleného druhého čtení, desítky tisíc občanů nadále obklopovaly budovu Legislativní rady Hongkongu a bránili zákonodárcům ve vstupu.⁴⁵

Demonstranti tedy úspěšně znemožnili členům hongkongského zákonodárského sboru opětovném zahájení čtení extradičního zákona. V reakci na to Lamová vyzvala hongkongskou policii, aby demonstraci rozpustila. V následujících třech dnech však demonstrace pokračovaly. Na rozdíl od obecně pokojných protestů z roku 2014 však hongkongské policejní síly proti protestujícím ve snaze potlačit protesty přijaly nepřiměřeně násilné metody.⁴⁶

Policie bez rozdílu používala slzný plyn, střílela gumové projektily na krátké vzdálenosti a útočila na členy mezinárodního i domácího tisku.⁴⁷ Policejní komisař Stephen Lo navíc označil protesty za „výtržnosti“.⁴⁸ Protestující však vytrvali a jejich snahy přinesly kýžené ovoce, tedy aspoň částečně. 15. června oznámila Lamová pozastavení projednávání návrhu extradičního zákona.⁴⁹ Jelikož však návrh zákona nebyl zcela stažen, nespokojenost hongkongských aktivistů a demonstrantů neutnula. Následujícího dne 16. června vyšlo do ulic skoro dva miliony občanů, kteří požadovali splnění výše zmíněných „pět požadavků, a ne jeden méně“.⁵⁰

⁴³ FOWLER, Evan. Why the extradition law will pass, despite the largest protest in Hong Kong history. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/06/11/extradition-law-will-pass-despite-largest-protest-hong-kong-history/>

⁴⁴ CREERY, Jennifer. Over a million attend Hong Kong demo against controversial extradition law, organisers say. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/06/09/just-no-china-extradition-tens-thousands-hong-kong-protest-controversial-new-law/>

⁴⁵ Hong Kong extradition protests leave city in shock. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-48618484>

⁴⁶ Verified: Hong Kong Police Violence against peaceful protesters. *Amnesty International* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/hk/en/verified-hong-kong-police-violence-against-peaceful-protesters/>

⁴⁷ Srov. 46

⁴⁸ Police take action to stop riot. *The Government of the Hong Kong Special Administrative Region: Press Releases* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.info.gov.hk/gia/general/201906/12/P2019061200801.htm>

⁴⁹ Srov. 39

⁵⁰ Hong Kong protest: 'Nearly two million' join demonstration. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-48656471>

2.2.2. Eskalace a dílčí výsledek

V červenci začaly anti-protestní hnutí odplatu proti demokratickým skupinám. Pro-Pekingští na sobě nosili bílé oblečení a shromažďovali se na stejných ulicích a pořádali vlastní protesty na podporu čínské a hongkongské vlády. Mnohdy docházelo i k aktivním střetům mezi oběma skupinami, například 21. července, kdy desítky maskovaných mužů zaútočilo na protestující dojíždějící na vlakovém nádraží v Yuen Long.⁵¹ Bylo zjištěno, že tito maskovaní muži byli členové místních triád a objevily se i spekulace, že je pro-pekingské skupiny najímají na odvetu proti demokratickému protestnímu hnutí.⁵² Tento útok je často vnímán jako určitý zlom v protestech, neboť došlo k ochromení důvěry lidí v policii a obrácení mnoho občanů, kteří byli zpočátku vůči policii politicky neutrální nebo apatičtí.⁵³

V srpnu protesty eskalovaly, 3. srpna došlo k dalším střetům mezi policií a obyvateli ve Wong Tai Sin.⁵⁴ Pochody v Tseung Kwan O a Kennedy Town 4. srpna a v Tai Po 10. srpna eskalovaly do konfliktů po celém městě, když se demonstranti rozptýlili všude tam, kde byla rozmístěna pořádková policie.⁵⁵ Na výzvu ke generální stávce 5. srpna odpovědělo podle Konfederace odborových svazů asi 350 000 lidí⁵⁶ a muselo být zrušeno více než 200 letů.⁵⁷ Protesty se konaly v sedmi čtvrtích Hongkongu a k rozptýlení demonstrantů použila policie více než 800 kanystrů slzného plynu.⁵⁸

A 4. září přinesly vytrvalé protesty dílčí výsledek. Tohoto dne Lamová oznámila

⁵¹ RAMZY, Austin. Mob Attack at Hong Kong Train Station Heightens Seething Tensions in City. *The New York Times* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/07/22/world/asia/hong-kong-protest-mob-attack-yuen-long.html>

⁵² Hong Kong protests: Were triads involved in the attacks? *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-49071502>

⁵³ PURBRICK, Martin. A REPORT OF THE 2019 HONG KONG PROTESTS. In: *Asian Affairs*. 2019, 50(4), s. 465-487. ISSN 0306-8374. Dostupné z: doi:10.1080/03068374.2019.1672397

⁵⁴ TONG, Elson. Chaotic showdown in Wong Tai Sin as angry residents clash with Hong Kong riot police firing tear gas. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/08/04/chaotic-showdown-wong-tai-sin-angry-residents-clash-hong-kong-riot-police-firing-tear-gas/>

⁵⁵ BERLINGER, Joshua. Protesters could push Hong Kong into a 'very dangerous situation,' government warns. *Cable News Network* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2019/08/04/asia/hong-kong-protests-august-4-intl-hnk/index.html>

⁵⁶ Another general strike possible, says organiser. *Radio Television Hong Kong* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://news.rthk.hk/rthk/en/component/k2/1472997-20190806.htm>

⁵⁷ LEE, Danny. Hundreds of flights cancelled leaving travellers facing chaos as citywide strike action hits Hong Kong International Airport. *South China Morning Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3021412/hundreds-flights-cancelled-leaving-travellers-facing-chaos>

⁵⁸ HUI, Mary. In Hong Kong, almost everyone, everywhere—including pets—is getting tear gassed. *QUARTZ* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://qz.com/1683024/police-have-fired-a-record-amount-of-tear-gas-in-hong-kong/>

formální stažení návrhu extradičního zákona na říjnovém zasedání Legislativní rady⁵⁹ a dne 23. října k tomu skutečně došlo.⁶⁰ Bylo však příliš pozdě. Strach a zuřivost zaplavila protestující obyvatelstvo natolik, že pokusy vlády uklidnit situaci nefungovaly. Neochota občanů Hongkongu ustoupit a jejich výdrž pokračovat v protestech prokázaly, jak zoufalé bylo obyvatelstvo zajistit demokratickou a politickou bezpečnost pro budoucnost regionu.

2.3. Neutichající protesty a zákon o národní bezpečnosti

I přes stažení návrhu extradičního zákona protesty pokračovaly, neboť protestní hnutí naléhalo na splnění všech pěti výše zmíněných požadavků.⁶¹ Docházelo jak k protestům pokojným, tak i násilným, z nichž nejvýraznějším byla novoroční demonstrace uspořádaná CHRF. Dle organizátorů se na protestu sešlo přes milion lidí, aby opět vyzvali hongkongskou vládu ke splnění svých požadavků.⁶² Na začátku roku 2020 ale přišel určitý útlum způsobený pandemií COVID-19 a z důvodu přísných hygienických opatření počet protestů výrazně klesl a byl omezen na menší aktivity.⁶³ 21. května 2020 však přišel v celém kontextu situace nový zlom.

Tímto zlomem bylo prohlášení státních čínských médií o tom, že Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců (NPCSC) začne připravovat nový zákon, který má „zdokonalit právního systému a donucovacích mechanismů pro národní bezpečnost v Hongkongu“.⁶⁴ Tento nový zákon by se vztahoval na „separatistické tendence, vnější zásahy, terorismus a protesty proti ústřední vládě“ a měl být zařazen do přílohy III Základního zákona Hongkongu. To znamenalo, že zákon vstoupí v platnost vyhlášením, v kontrastu s ustanovením článku 23, který stanoví, že národní bezpečnostní

⁵⁹ CHAN, Holmes. ‘Too little, too late’: Hong Kong democrats and protesters vow further action despite extradition bill withdrawal. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/09/04/little-late-hong-kong-democrats-protesters-vow-action-despite-extradition-bill-withdrawal/>

⁶⁰ Hong Kong formally scraps extradition bill that sparked protests. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-50150853>

⁶¹ Srov. 59

⁶² Organisers say over 1mn took part, condemn police. *Radio Television Hong Kong* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: https://news.rthk.hk/rthk/en/component/k2/1500561-20200101.htm?archive_date=2020-01-01

⁶³ TAYLOR, Jerome a Su XINQI. ‘Not done yet’: Virus delivers blow to Hong Kong protests but rage remains. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/02/25/not-done-yet-virus-delivers-blow-hong-kong-protests-rage-remains/>

⁶⁴ GRUNDY, Tom. ‘Highly necessary’: Beijing to discuss enacting national security law in Hong Kong following months of protest. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/05/21/breaking-beijing-to-discuss-enacting-national-security-law-in-hong-kong-following-months-of-protest/>

zákon by měl být vypracován prostřednictvím místních právních předpisů Legislativní radou Hongkongu.⁶⁵

Podle kritiků by tento zákon zničil systém „jedna země, dva systémy“, který byl dohodnut, když Čína v roce 1997 převzala zpět kontrolu nad Hongkongem.⁶⁶ Mezinárodní reakce na připravovaný zákon o národní bezpečnosti byla poněkud ostrá, když Spojené Království, Austrálie, Kanada a Spojené státy americké společně vydali prohlášení, v němž vyjádřili své hluboké znepokojení ohledně nově připravované legislativy.⁶⁷ Přes mezinárodní tlak přijal NPCSC 28. května rozhodnutí Všečínského shromáždění lidových zástupců o novém zákoně o národní bezpečnosti.⁶⁸

Návrh zvýšil napětí mezi občany Hongkongu a přispěl k znovuoobnovení protestů. Masový pochod 24. května v Causeway Bay byl největším protestem od začátku pandemie.⁶⁹ Po dvou měsících nasadila policie i slzný plyn k rozpuštění demonstrace.⁷⁰ Dne 27. května pak bylo během celodenního protestu v Hongkongu kvůli čtení zákona o hymně a národního bezpečnostního zákona zatčeno nejméně 396 lidí.⁷¹ K zastavení plánovaného protestu byly nasazeny tisíce ozbrojených policistů. Byl použit pepřový sprej, policisté zastavovali a prohledávali obyvatele a shromáždili podezřelé protestující a donutili je sedět v řadách na zemi.⁷²

Znovuoobnovení protestů však tentokrát ke změně nevedlo a dne 30. června přijal NPCSC jednomyslně zákon o národní bezpečnosti, aniž by informoval veřejnost a místní

⁶⁵ Srov. 64

⁶⁶ GLADSTONE, Rick. What Happens to Hong Kong Now? *The New York Times* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/05/21/world/asia/china-hong-kong-national-security-law.html>

⁶⁷ China's proposed new security law for Hong Kong: joint statement. *GOV.UK* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/joint-statement-from-the-uk-australia-canada-and-united-states-on-hong-kong>

⁶⁸ Hong Kong security legislation backed by China's parliament. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-52829176>

⁶⁹ Hong Kong police fire tear gas on biggest protests since coronavirus curbs. *CNBC* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2020/05/24/hong-kong-police-fire-tear-gas-to-disperse-anti-govt-protesters.html>

⁷⁰ Srov. 69

⁷¹ LO, Clifford a Chris LAU. Tiananmen vigil: thousands of Hong Kong police officers mobilised for banned June 4 events. *South China Morning Post* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3087451/tiananmen-vigil-thousands-hong-kong-police-officers>

⁷² Hong Kong crisis: at least 360 arrested as China protests grow. *The Guardian* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2020/may/27/hong-kong-trump-china-security-crackdown-protests>

úředníky o jeho obsahu.⁷³ Zákon přinesl do Hongkongu mrazivou atmosféru. Důkazem toho je i fakt, že mnoho nezávislých prodemokratických skupin, včetně prominentní politické organizace Demosisto, oznámili rozhodnutí o rozpuštění a zastavení všech činností, v obavě, že by se staly terčem nového zákona.⁷⁴

I přes ráznou reakci mezinárodního společenství, když státy jako Kanada, Austrálie, Spojené Království a Nový Zéland oznámili pozastavení smluv o vydávání s Hongkongem⁷⁵, byla situace v regionu tristní. Protestní aktivity se z důvodu účinnosti nového zákona omezily na minimum a čínská vláda pokračovala v procesu získávání větší a větší kontroly nad Hongkongem, od cenzury školních učebnic a odstranění jakékoli zmínky o masakru na náměstí Nebeského klidu⁷⁶ až po prohlášení, že v Hongkongu nikdy neexistovala dělba moci navzdory předchozím tvrzením vrcholných představitelů soudního systému uznávající jeho důležitost pro Hongkong.⁷⁷

⁷³ Beijing unanimously passes national security law for Hong Kong as Chief Exec. Carrie Lam evades questions. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/06/30/breaking-hong-kong-national-security-law-passed-by-beijing/>

⁷⁴ China passes Hong Kong security law, deepening fears for future. *Al Jazeera* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2020/06/30/china-passes-hong-kong-security-law-deepening-fears-for-future/>

⁷⁵ TIEZZI, Shannon. US Becomes Latest Country to Suspend Extradition ,Treaty With Hong Kong. *The Diplomat* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2020/08/us-becomes-latest-country-to-suspend-extradition-treaty-with-hong-kong/>

⁷⁶ HO, Kelly. Hong Kong teachers' union raises concerns over censorship as publishers revise textbooks after gov't review. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/08/19/hong-kong-teachers-union-raises-concerns-over-censorship-as-publishers-revise-textbooks-after-govt-review/>

⁷⁷ CREERY, Jennifer. No separation of powers in Hong Kong says Chief Exec. Carrie Lam, despite previous comments from top judges. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/09/01/no-separation-of-powers-in-hong-kong-says-chief-exec-carrie-lam-despite-previous-comments-from-top-judges/>

3. Symbolika a sémiotika hongkongských protestů

Důležitost historického a socioekonomického kontextu je pro tuto práci nezpochybnitelná, avšak jejím cílem je analýza hongkongských protestů v roce 2019 a 2020 z hlediska symboliky a sémiotiky. V průběhu prodemokratického hnutí bylo možné zpozorovat nespočet kreativních počinů v podání protestujících, a to v různých formách. Tyto jednotlivé formy a jejich konkrétní vyjádření budou předmětem detailního rozboru v následujících kapitolách.

3.1. Symbol

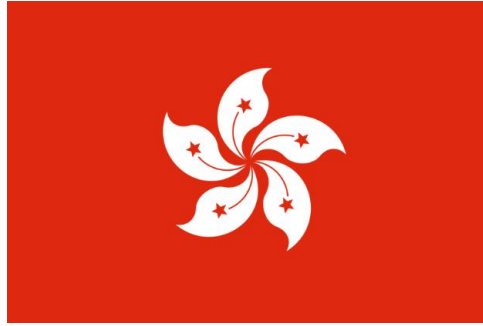
Jednou z principiálních forem kreativního vyjádření hongkongských protestujících bylo prostřednictvím symbolů. V rámci prodemokratického hnutí vzniklo několik hlavních symbolů, s nimiž se demonstranti ztotožňovali a které pro ně představovaly ztělesnění demokratických myšlenek a idejí, za něž v ulicích Hongkongu bojovali.

3.1.1. Černá Bauhínie 黑洋紫荊旗

Vlajka hongkongské zvláštní administrativní oblasti Číny byla přijata v roce 1990 a poprvé oficiálně vyvěšena 1. července 1997. Červená barva v hongkongské vlajce představuje Čínu a má stejný odstín jako červená barva ve vlajce ČLR a komunistické strany, protože jsou obě neoddělitelné. Bauhínie představuje harmonii, ale také rovnost, protože žádná její část není větší než ostatní.⁷⁸ Kombinace bílé a červené barvy představuje politický koncept „jedna země, dva systémy“ a bílá je barva, která se nenachází na vlajce ČLR. Často se také nepovažuje za barvu. Červené hvězdy jsou stejné, jako na vlajce ČLR, kde představují čtyři společenské třídy – dělníky, zemědělce, živnostníky a kapitalisty, které se shromažďují kolem komunistické strany uprostřed.⁷⁹ Stejně jako ve vlajce ČLR měly být původně žluté, avšak takové návrhy byly zamítnuty. Zarážejícím je i to, že všech pět hvězd má stejnou velikost a že žádná z hvězd není přímo ve středu. Místo toho všechny míří do středu svými tenkými ocasy podobnými kometám.

⁷⁸ Flag of Hong Kong – Colours, meaning, history. *Edarabia* [online]. [cit. 2020-11-05]. Dostupné z: <https://www.edarabia.com/hong-kong/flag/>

⁷⁹ SMITH, Whitney. Flag of China. *Britannica* [online]. [cit. 2020-11-05]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/flag-of-China>

Obrázek 1 Vlajka Hongkongu

Zdroj: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/5b/Flag_of_Hong_Kong.svg/1200px-Flag_of_Hong_Kong.svg.png

Bauhinia 洋紫荊, česky Bauhínie, ve volném překladu znamená „zámořské / cizí fialové trny“. Její hlavní charakteristikou je to, že je sterilní a nemůže se množit, proto je nutné je pěstovat ručním řezáním stonků. Mít ve znaku symbol sterility a neschopnost se rozmnožovat však samozřejmě není něco, s čím by se hongkongští obyvatelé chtěli ztotožnit.⁸⁰

Aby se aspoň trochu této nálepky zbavili, protestující se rozhodli přetvořit vlajku k obrazu svému. Mnohými je považována za neoficiální vlajku hongkongských protestů. Jasně červené pozadí národní vlajky nahrazené tmavě černou, vlajka truchlí nad absencí prosperity a svobody v Hongkongu a odráží tristní situaci, které město čelí. Černá Bauhínie, ve znacích 黑洋紫荊旗, zobrazuje pětícípou květinu, která symbolizuje Pět požadavků, kterých se protestující domáhají. Střed květiny vadne ve znamení ztráty svobody.

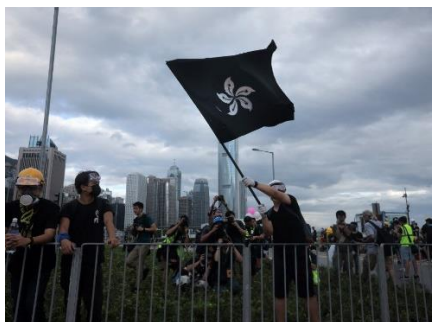
Obrázek 2 Černá Bauhínie

zdroj: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/ad/Flag_of_Hong_Kong_%28Black_Bauhinia_with_wilted_petal_s_variant%29.svg/1200px-Flag_of_Hong_Kong_%28Black_Bauhinia_with_wilted_petal_s_variant%29.svg.png

Na obrázku níže lze vidět demonstranty, jak v pondělí 1.7.2019 (výročí dne předání Hongkongu Číně) kolem čtvrté hodiny ranní v protestní zóně před Legislativní radou

⁸⁰ *Bauhinia Astrology - The Symbolism of Hong Kong's Flag* [online]. 2015 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://blog.liongrass.hk/2015/09/15/bauhinia-astrology-the-symbolism-of-hong-kongs-flag/>

vyvěšují černou verzi vlajky Hongkongu s uschlou, krvavou bauhínií. Lamová a vládní úředníci sledovali vyvěšení vlajky zevnitř budovy.

Obrázek 3 Černá Bauhínie v protestní zóně

Zdroj: <https://twitter.com/hkfp/status/1145508005938528256/photo/2>

Obrázek 4 Černá Bauhínie vyvěšená u LegCo

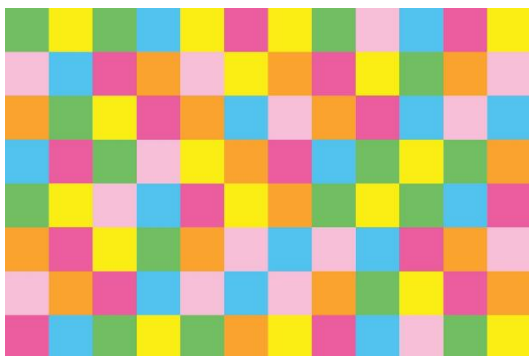
Zdroj: <https://twitter.com/aliceysu/status/1145523765444349952/photo/1>

3.1.2. Vlajka Lennonovy zdi 連儂牆旗

Další symbolickou vlajkou se během protestů stala vlajka Lennonovy zdi. Tu navrhl Badiucao, australský umělec čínského původu. K návrhu vlajky se nechal inspirovat poté, co byl od června 2019 svědkem protestů v Hongkongu, doufajíc, že vlajka může být novým symbolem svobody a odporu HK.

Vlajka se skládá se z 96 náhodně umístěných barevných čtverců. Číslo 96 symbolizuje odmítnutí „návratu“ k Číně v roce 1997. Barevné barvy odrážejí vizuální zážitek Lennonovy zdi. Každý kousek jiné barvy představuje nezávislého jedince, který má sílu vytvářet svůj vlastní hlas a každý individuální hlas představuje různorodý Hongkong. Badiucao vysvětlil, že tato vlajka záměrně nenese žádné staré hongkongské symboly, jako jsou Bauhínie, červená barva nebo čínské znaky. Badiucao věří v to, že vytvořil nový symbol, který představuje Hongkong, a doufá, že tato vlajka bude přijata a milována lidmi mimo Hongkong, kteří také touží po svobodě. I když je možné stávající symboly snadno rozlišit, mohou také bránit širšímu rozpoznání. Zcela abstraktní barevné bloky jsou blíže k pochopení univerzálních hodnot. „Vlajka Lennonovy zdi“ říká, že svoboda Hongkongu je svobodou světa a hodnota Hongkongu je také hodnotou světa.⁸¹

⁸¹ Zhì `lián nóng qiáng qí`zèng héyùnshī dài huí xiānggǎng jū ào zhōngguó yìjiàn yìshùjiā bā diū cǎo: Wàng chéng zìyóu kàngzhēng xīn xiàngzhēng.(製「連儂牆旗」贈何韻詩帶回香港 居澳中國異見藝術家巴丟草：望成自徵。) *Stand News* [online]. 2019 [cit. 2020-11-12]. <https://www.thestandnews.com/culture/製-連儂牆旗-贈何韻詩帶回香港-居澳中國異見藝術家巴丟草望成自由抗爭新象徵/>

Obrázek 5 vlajka Lennonovi zdi

Zdroj:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/75/Lennon_Wall_Flag.png

Obrázek 6 Badiucao s vlajkou Lennonovi zdi

Zdroj:<https://twitter.com/badiucao/status/1170957369028726785/photo/3>

3.1.3. Hymna Glory to Hong Kong 願榮光歸香港

Jak se vyvíjely požadavky demonstrantů, vyvíjel se i seznam používaných skladeb. Křesťanské skupiny na počátku bojovaly proti slznému plynu a gumovým projektilům hymnou „Zpívejte Pánu Hallelujah“. Pak přišla píseň „Slyšíte lidi zpívat?“ z muzikálu Bídníci, která byla oblíbená i během prodemokratické Deštníkové revoluce v roce 2014. Tato píseň se vrátila na protestní shromáždění i jako odpověď na čínskou národní hymnu na fotbalových zápasech a školních shromážděních.⁸² Prvním originálním hitem hnutí však byl „Glory to Hong Kong“, který byl mezi protestujícími označován jednoduše jako hymna.

Glory to Hong Kong, přeloženo do češtiny jako Sláva Hongkongu, je neoficiální hymnou Hongkongských protestů. Skladatel jménem Thomas dgx yhl, který tají své příjmení, nejprve zveřejnil instrumentální verzi a texty 26. srpna na fóru LIHKG, které používají demonstranti, a požádal ostatní, aby nahráli svůj vlastní zpěv. Prostřednictvím Google Disku pak tyto zvukové stopy dával dohromady, aby to znělo, jako by zpíval sbor. Finální úpravy textu vznikaly na základě návrhů ve fóru.⁸³ „Chtěl jsem mít melodii, která dokáže sjednotit všechny protestující, dokonce i ty, kteří běžně nejsou součástí kampaně,“ řekl skladatel této písně, který se prezentuje pouze svým anglickým jménem Thomas,

⁸² SMITH, Ken. 'Glory to Hong Kong': anthem born of turmoil turns into music of hope. *Nikkei Asia* [online]. 2019 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://asia.nikkei.com/Life-Arts/Life/Glory-to-Hong-Kong-anthem-born-of-turmoil-turns-into-music-of-hope2>

⁸³ VICTOR, Daniel. Hong Kong Protesters, Without an Anthem to Sing, Create One Online. *The New York Times* [online]. 2019 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/09/12/world/asia/glory-to-hong-kong-anthem.html>

protože se obával možné perzekuce ze strany úřadů.⁸⁴

Od té doby, co píseň koncem srpna 2019 vyšla na YouTube, ji zhlédlo více než 5,3 milionů lidí. Videoklip k orchestrální verzi písně má více než 1 milion zhlédnutí a účinkuje v něm orchestr, jehož členové jsou oblečeni v neoficiálních protestních uniformách s pevnými přilbami a maskami na obličeji a hrají na hudební nástroje, zatímco kolem nich víří bílá mlha symbolizující slzný plyn.⁸⁵ Za tímto videem stojí 30letý pan „S“, který uvedl, že klip natočilo přibližně 150 místních hudebníků během několika hodin za velmi nízkou cenu. Bylo to gesto a ukázka toho, jak lze mírumilovně a racionálně předávat své poselství hongkongské exekutivě. Z důvodu opatrnosti si „S“ společně se dvěma video režiséry „V“ a „C“ přislíbili, že jejich identita zůstává v médiích tajná.⁸⁶

Obrázek 7 Lidé v Wong Tai Sin 10. září 2019 zpívají „Sláva Hongkongu“

Zdroj: <https://twitter.com/KongTsungGan/status/1171793143513014273/photo/2>

Fotografie výše byla pořízena ve čtvrti Wong Tai Sin 10. září 2019. Lidé na ní společně zpívají „Sláva Hongkongu“. Tato hymna spojila lidi ze všech společenských vrstev, aby vyjádřili svou lásku k městu a ochotu ho bránit.

3.1.4. Socha Lady Liberty Hong Kong 香港民主女神像

Během hnutí za demokracii na náměstí Nebeského klidu v Pekingu v roce 1989, vytvořili studenti katedry sochařství na Ústřední akademii výtvarných umění „Bohyni demokracie“, která byla dokončena koncem května a tlačena na náměstí Nebeského klidu.

⁸⁴ CHEUNG, Eric, Julia HOLLINGSWORTH a Isaac YEE. How a Hong Kong protest song became an unofficial 'anthem'. *CNN* [online]. 2019 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/style/article/hong-kong-protest-anthem-intl-hnk/index.html>

⁸⁵ 《願榮光歸香港》管弦樂團及合唱團版 MV. In: *Youtube* [online]. 2019 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=oUIDL4SB60g&feature=youtu.be> Kanál uživatele: 黑方格 BlackBlog

⁸⁶ CHUNG, Kimmy. 'Black Blorchestra' crew behind music video of protest anthem 'Glory to Hong Kong' voice fears about being identified. *South China morning post* [online]. 2019 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://sg.news.yahoo.com/black-blorchestra-crew-behind-music-165457341.html>

Socha bohyně, která drží svícen, je stejně vysoká jako portrét zesnulého vůdce Mao Zedong nad bránou, který symbolizuje snahu studentů o rovnocenný dialog.⁸⁷

Nyní, o 30 let později, skupina občanů Hongkongu vytvořila tým, který 24. srpna 2019 na internetu požádal lidi, aby hlasovali o 9 návrhových výkresech, jak by měla tato socha vypadat. 27. iniciátor oznámil výsledky hlasování více než 6 000 lidí, kteří se zúčastnili této velkolepé akce. Současně získal prostředky zvenčí a cíle dosáhl do šesti hodin, přičemž získal 203.933 hongkongských dolarů. Za pouhé 4 dny byla tato 4 metry vysoká socha vyrobena, oficiálně odhalena na Kulturním náměstí na Čínské univerzitě a stala se symbolem odporu hongkongských obyvatel proti autoritářskému režimu.⁸⁸

Socha vyobrazuje ženu s příznačnými brýlemi, helmou a dýchací maskou zakrývající většinu obličeje. Zároveň drží nad hlavou vlajku hlásající „Osvobodte Hongkong, revoluce naší doby“, v pravé ruce svírá deštník a slzný plyn se jí šíří kolem nohou.

Obrázek 8 Socha Lady Liberty Hongkong

Zdroj:
<https://twitter.com/aaronMCN/status/1167676493591404544/photo/1>

Obrázek 9 Lady Liberty Hongkong na hoře Lion Rock

Zdroj:
https://twitter.com/Stand_with_HK/status/1316205348512882688/photo/1

Po dobu šesti týdnů byla Lady Liberty přesouvána mezi univerzitními kampy a protestními místy po celém hongkongském ostrově. Pravidelně se objevovala na větších a klidnějších shromážděních a vyvolávala radost, když ji dobrovolníci přepravovali po městě na zadní části nákladního vozu. V neděli 13.10.2019 však organizátoři uvedli, že se Lady Liberty vydala na poslední cestu a odvěkli ji na vrchol hory Lion Rock. Tato 495 metrů vysoká hora s výhledem na spleť mrakodrapů je už roky symbolem

⁸⁷ *Students Bring a 'Goddess of Democracy' to Tiananmen Square*. Greenhaven Press, 2010, 23-28.

⁸⁸ Xie, Peiling. Zhènfèn shìqì! 'Xiānggǎng míngzhǔ nǚshén xiàng' zhèngshì liàngxiàng xiàngzhèng píngděng duìhuà (振奮士氣「香港民主女神像」正式亮相象徵平等對話) *Newtalk* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://newtalk.tw/news/view/2019-08-31/293138>

hongkongského prodemokratického hnutí. Objevují se zde protestující s velkými transparenty požadujícími svobodu nebo kritizující Peking.⁸⁹

3.2. Jazyk

Kromě kreativních projevů symbolických se hongkongští obyvatelé znamenitě vyznamenali i z jazykové perspektivy. Během hnutí přišli s různými slogany, slovními hříčkami, a dokonce vytvořili i svůj vlastní tajný jazyk za účelem zmatení policejních jednotek v průběhu protestů.

3.2.1. Slogany

1. 光復香港 時代革命 Osvobod'te Hongkong, revoluce naší doby!

Jde o jasnou výzvu protestujících – často se také překládá jako „osvobodit“ nebo „získat zpět“. Slogan je spojen s volební kampaní aktivisty Edwarda Leunga. Tento slogan, který obsahuje dvě z nejmocnějších slov v politickém slovníku moderní Číny (光復, obnovit, znovu získat nebo vzít zpět a 革命, revoluce), formuloval již zmíněný Edward Leung Tin-kei po incidentu v Mong Kok z února 2016, který je přezdívaný „Fishball Revolution“. ⁹⁰ V červnu 2018 byl Leung za svou roli v tomto období občanských nepokojů odsouzen k šesti letům vězení. ⁹¹ Díky tomu se stal jakýmsi duchovním vůdcem demonstrantů, který jim poskytuje vedení a inspiraci za mřížemi.

Obrázek 10 Vlajka se sloganem „Osvobod'te Hong Kong, revoluce naší doby“ 1.12.2019 v Tsim Sha Tsui; Zdroj:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6d/IMG_P1858_%2849151899666%29.jpg/1024px-IMG_P1858_%2849151899666%29.jpg?1604394950104

⁸⁹ In Pictures: Hong Kong's Lion Rock 'final resting place' for Lady Liberty democracy statue. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/10/13/pictures-hong-kongs-lion-rock-final-resting-place-lady-liberty-democracy-statue/>

⁹⁰ Násilný střet pouličních prodáváčů a policií, které vypukly v centru Hong Kong 8.2.2016, v podvečer oslav lunárního Nového roku. Jednalo se o největší nepokoje města od masových prodemokratických protestů v roce 2014.

⁹¹ Restoring Hong Kong, Revolution of Our Times. *China Heritage* [online]. 2019 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <http://chinaheritage.net/journal/restoring-hong-kong-revolution-of-our-times/>

Na obrázku výše drží demonstranti vlajku s nápisem „Osvobodte Hong Kong, revoluce naší doby“ během protestního průvodu ve čtvrti Tsim Sha Tsui.

2. 香港人, 加油 Lide Hongkongu, do toho!

加油 se používá k vyjádření podpory a povzbuzení ve všech aspektech života. Proto není překvapením, že právě tato fráze se stala jedním z nejoblíbenějších pokřiků tohoto hnutí. Začalo to s **加油** („Do toho“), avšak vláda krátce na to vydala zákon proti maskování obličejů, a proto se tento slogan vyvinul do **香港人 反抗** „Lide Hongkongu, odolávej!“. Po četných úmrtích, zejména úmrtí studenta Chowa Uni, došlo k opětovné změně sloganu - **香港人 報仇** (Hongkongská pomsta). Koncept všech těchto verzí je však stejný – obyvatelé Hongkongu se musí sjednotit.⁹²

Obrázek 11 Prasátko na benzínové stanici; Zdroj:<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn%3AANd9GcTRSGKXnl1p7aXxtrFW9vXnFyYj9SxrIoWfRA&usqp=CAU>

Na obrázku č. 11 je vyobrazeno prasátko na benzínové pumpě. Nad ním je nápis „přidejte odolnost / vytrvalost“, což zároveň znamená benzín na tankování. Znak **油** pro olej / benzín / palivo je stejný.⁹³

⁹² What is that latest protest slogan? In: *Reddit* [online]. [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: https://www.reddit.com/r/HongKong/comments/dw51ed/what_is_that_latest_protest_slogan/

⁹³ Srov. 92

Obrázek 12 Promyky držící slogan „Lide Hongkongu, odolávej!!!“ Zdroj:
<https://i.pinimg.com/originals/08/0e/16/080e169cbdc42a3e314810aa3f5bdea1.jpg>

Na obrázku č.12 vidíme dvě promyky, které jsou charakteristické tím, že loví hady. Díky této vlastnosti si tato malá zvířata získala statisíce obyvatel Hongkongu. Proč? Podle „mistra“ Feng Shui je pekingský režim jako začarovaný had napadající Hong Kong. Promyka se teda stala přirozeným obráncem lidu.⁹⁴

3. 沒有暴徒 只有暴政 Nejsou tu žádní výtržníci, pouze tyranský režim

Během vniknutí a okupace budovy Legislativní rady během konfliktu, který se konal 1. července v Hongkongu v roce 2019, vyvěsili rovněž demonstranti transparenty na tribuně konferenčního sálu s nápisem „Nejsou nepokoje, je pouze tyranie“.⁹⁵

Obrázek 13 Slogan „ Nejsou nepokoje, je pouze tyranie.“ v konferenčním sálu 1.7.2019, Zdroj:
<https://cdn.hk01.com/di/media/images/2980012/org/e25dbbb5e651dfd12a1a43fc5f545489.jpg/xv73QN3RQs73kDJdzBocV3jeWSR5K16dxLI4tcSyOLU?v=w1920>

4. 香港警察 知法犯法 Hongkongská policie vědomě porušuje zákon!

Demonstranti tento slogan křičí, protože policie zneužívá svou moc a proti mírným protestujícím používá nepřiměřené a zbytečné násilí, přesto tvrdí, že jejich činy jsou oprávněné.

5. 黑警 - 還眼 Černá policie, vrat' oko!

Večer 11. srpna 2019 se před policejní stanicí Tsim Sha Tsui shromáždilo velké

⁹⁴ Badiucao. In: *Twitter* [online]. Oct 30, 2019 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/badiucao/status/1189496600936103936>

⁹⁵ LUO, Guancong. Xiānggǎng - méiyǒu bàotǔ zhīyǒu bàozhèng. (羅, 冠聰. 香港 — 沒有暴徒只有暴政.) *Vocus* [online]. 2019 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://vocus.cc/@nathanlawkc/5d1f0208fd89780001fc1e3f>

množství demonstrantů, proti nimž byl policejními složkami nasazen slzný plyn a látkové bomby. Během tohoto konfliktu hodinu byla jedna žena zraněna neznámým typem bomby a krvácela z pravého oka, načež byla převezena do nemocnice. Mezi demonstranty se předpokládalo, že se mladá dáma stala obětí policejních složek při používání projektilů „fazolových tašek“, což jsou brokové náboje obsahující olověné kuličky držené pohromadě látkovým polštářem a používané k potlačení nepokojů. Projektil očividně rozbil oční štít, který měla na sobě, a praskl jí v oku.⁹⁶ 12. srpna byla spontánně uspořádán protest na mezinárodním hongkongském letišti, kde byli občané vyzváni, aby zde protestovali každý den ze solidarity k zraněné ženě. Někteří z demonstrantů si zakryli pravé oko bílou gázou, zatímco někteří si ovinuli pravé oko černou látkou, čímž vyjádřili svůj hněv vůči hongkongskou policii a požadovali, aby „černá policie vrátila oko“.⁹⁷

Obrázek 14 Protestující na letišti 12.8.2019

Zdroj: <https://www.washingtonpost.com/wp-apps/imrs.php?src=https://arc-anglerfish-washpost-prod-washpost.s3.amazonaws.com/public/KANEFDV44AI6TKFQP3MKBV04LU.jpg&w=916>

6. 攪炒

Demonstranti také běžně používají hovorový kantonský výraz „攪炒“, který znamená „vzájemné ničení“. Je odvozen od stejně znějícího sloganu „Pokud shoříme, vy shoříte s námi“, jenž můžeme znát z úspěšné knižní a filmové ságy *Hunger Games*. Myšlenka spočívá v tom, že pokud se Čína odváží zničit způsob života v Hongkongu a utlačovat ho, občané Hongkongu je přinutí platit tím, že odhalí jejich praktiky, zničí

⁹⁶ Was a female protester shot in the eye by the Hong Kong Police Force? *Black Dot Research* [online]. 2019 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://blackdotresearch.sg/factcheck-was-a-fprotester-shot-by-the-hong-kong-police-force-in-the-eye/>

⁹⁷ Zū tú: Gǎngjǐng dǎ xiǎ shàonǚ yòu yǎn wàn rén jīchǎng kàngyì yào 'hēi jǐng hái yǎn' (組圖：港警打瞎少女右眼 萬人機場抗議要「黑警還眼」). *New Tang dynasty television* [online]. 2019 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.ntdtv.com/b5/2019/08/13/a102643016.html>

důvěru zahraničních podniků v Číně a odříznou investice Číny, a to je uvrhne do finanční krize.⁹⁸

7. 721 - 唔見人, 831 - 打死人

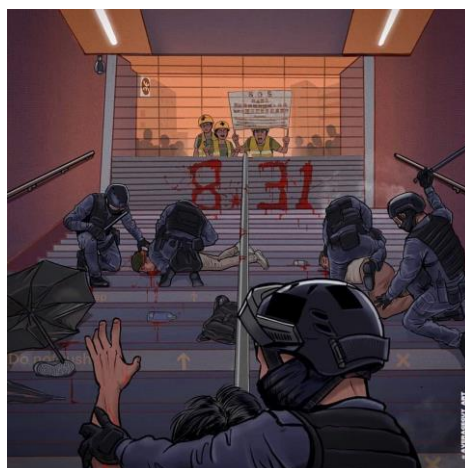
721, 831 nebo 1112 nejsou jenom náhodná čísla. Jsou to kódy, za prvé pro blížící se demonstrace a za druhé pro důležité události (nejčastěji útoky, napadení atd.), které se již staly. Tedy 721 je krycí jméno pro 21. červenec a 831 pro 31. srpen.

21. července nedošlo k žádné okamžité reakci policie poté, kdy desítky maskovaných mužů (pravděpodobně členové místních triád) zaútočilo na protestující dojíždějící na vlakovém nádraží v Yuen Long. Policie dorazila na místo až o 39 minut později. Aby toho nebylo málo, policejní stanice byla té noci záhadně uzavřena, bezpečnostní linka 999 nefungovala, když se jí lidé pokoušeli zavolat. To vedlo lidi k přesvědčení, že vláda nebo dokonce i policie spolupracují s triádami. To je také důvod, proč lidé křičí 黑社會 (gangsteři), když vidí policii během protestů nebo situací, kdy je ve velkém počtu nasazena pořádková policie.⁹⁹

Obrázek 15 Poster jako reakce na 21.7.2019

Zdroj: <https://www.instagram.com/p/B99ysn511Oy/>

Obrázek 16 Poster jako reakce na 31.8.2019

Zdroj: <https://www.instagram.com/p/B-W2Tm8Fg5Q/>

⁹⁸ What does 攞炒 mean? . In: *Reddit* [online]. 2019 [cit. 2020-11-18]. Dostupné z: https://www.reddit.com/r/HongKong/comments/e971nn/what_does_%E6%94%AC%E7%82%92_mean/

⁹⁹ LIN, Zuwei. Xiānggǎng yuán lǎng bái yī rén bào xí jìzhě píngmín yǐnzhòng nù, jǐngfāng fǒurèn zōngróng gōujié `hēishèhuì'(香港元朗白衣人暴襲記者平民引眾怒, 警方否認縱容勾結「黑社會」) *BBC* [online]. 2019 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/zhongwen/trad/chinese-news-49070742>

31. srpna byla na stanici prince Edwarda vyslána pořádková policie, aby zatkla několik demonstrantů, kteří údajně cestovali zpět domů poté, co protestovali dříve, ale nakonec napadli nevinné civilisty, kteří cestovali ve vlaku, který prohledávali, v domněnku, že jsou také protestující. Poté, co se incident stal, si lidé všimli, že z 11 lidí, kteří byli podle policejních záznamů zraněni, záhadně tři zmizeli. Spolu se skutečností, že záznamy CCTV pro stanici Prince Edward v ten den byly utajeny i po opakovaných žádostech občanů, demonstranti věřili, že tito tři lidé mohli být toho dne ubiti k smrti.¹⁰⁰

Obrázek výše napravo ukazuje útok policistů na civilisty ve stanici metra. Nahoře za mřížemi stojí záchranář a dva novináři, kterým nebylo dovoleno se dostat dovnitř.

Obrázek 17 Poster zmiňující data; Zdroj: <https://www.instagram.com/p/CDHeeHhFU31/>

Každé z čísel na deštníku odkazuje na konkrétní datum, kdy se stalo něco protizákonného.

3.2.2. Tajný jazyk

Obyvatelé používají slovní hříčky, a dokonce i literaturu čínské komunistické strany k vyjádření nesouhlasu s novým zákonem o národní bezpečnosti. Hongkongští demonstranti mají svůj vlastní argot. Argot je část slovní zásoby, který je využíván společensky uzavřenými skupinami, za účelem utajení obsahu.¹⁰¹ Kantonština, hongkongský úřední jazyk, je se svými devíti tóny dost komplikovaná. Ani rodilý mluvčí nemusí rozumět rozhovoru mezi protestujícími, kteří si mezi sebou vytvořili jedinečný slovník. Místní vláda ve čtvrtek 2. července 2020 uvedla, že populární protestní slogan „Osvobodte Hongkong, revoluce naší doby“ bude považován s účinností do budoucna za nezákonný. Pro mnohé je to volání po demokracii a výraz rostoucí frustrace z čínské vlády. Naštěstí obyvatelé Hongkongu přišli s konceptem kódovaného jazyku, který jim

¹⁰⁰ LEONG, Jobert. Words to rally resistance - A quick guide to Hong Kong protest slogans. *The RCHK Truth* [online]. 2020 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.therchktruth.org/general-news/2020/1/24/words-to-rally-resistance-a-quick-guide-to-hong-kong-protest-slogans>

¹⁰¹ HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě*. 1. vyd. Praha: SPN, 1980 s. 27–28.

umožnil udržovat slogan naživu.¹⁰²

1. 手足 („ruce a nohy“)

Demonstranti se navzájem označují jako „ruce a nohy“. Tento výraz vyjadřuje myšlenku jednoty: když jsou protestující zraněni, ostatní pociťují jeho bolest.

2. 發夢 („snění“)

Mnoho lidí toto slovo používá, aby se přímo vyhnulo tomu, že byli zapojeni do nezákonné činnosti.

3. 行街 („nakupování“)

Podobně jako „snění“ se termín „nakupování“ (doslova na procházky nebo procházky po ulicích) používá eufemisticky, což znamená, že někdo byl na protestu. V kontextu konfliktů mezi policií a protestujícími, které se často vyskytují v rušných čtvrtích, kde se nachází obrovská nákupní centra, je „nákupní“ metafora zvláště výstižná.

4. 黨鐵 („metro komunistické strany“)

Od té doby, co se začaly uzavírat stanice metra nejbližší k místům protestů, byl provozovatel metra ve městě protestujícími obviněn z tajné spolupráce s policií, kteří jsou zase považováni za pravou ruku vlády Pekingu. Demonstranti odpověděli vandalizací stanic, zničením vybavení, jako jsou automaty na jízdenky, a odkazem na MTR tímto hanlivým výrazem, který se rýmuje se skutečným názvem MTR v kantonštině.

5. 鬼 („duch“)

Policisté v utajení jsou protestujícími označováni jako „duchové“. Jsou to mladí policisté, kteří se pohybují bez uniforem, černě oděni a s maskou na obličeji.

¹⁰² Glossary. *ANTIELAB Research Data Archive* [online]. [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://antielabdata.jmhc.hku.hk/glossary/>

6. 落雨 („prší“)

Když protestující v první linii křičí: „Prší!“ může se jednat o popis skutečné události, neboť jsou léta v Hongkongu notoricky deštivá. Většinou však jde o zkratkový způsob, jak říct „otevřete si deštníky,“ často proto, že policie se chystá použít pepřový sprej.

7. 放學 放學 („vyzvednutí ze školy“)

Když střety mezi policií a protestujícími trvají dlouho do noci, dlouho poté, co se zastavily vlakové spoje, začnou chatovací skupiny v aplikaci šifrovaných zpráv Telegram bzučet informacemi o službách „vyzvednutí ze školy“. Příznivci demonstrantů, kteří mají auta – nebo „školní autobusy“ - dávají demonstrantům vědět, kde je mohou potkat, kolik lidí mohou vyzvednout a do kterých čtvrtí mohou jet.

8. 豬嘴 („prasečí rypák“)

Jde o výraz pro plynové masky, přezdívané podle tvaru tlamy, které se staly standardní výbavou protestujících. Jsou vysoce efektivní proti slznému plynu v kontrastu k běžným medicínským nebo látkovým maskám.

9. 出魔法 („použit magii“)

„Použit magii“ znamená založit oheň. Nekompromisní protestující nastavují barikády a jiné předměty a ty potom zapálí.

10. 淺藍 / 深藍 („světle modrá“ nebo „tmavě modrá“)

Modrá je neoficiální barva příznivců policie a vlády (na rozdíl od žluté, která představuje prodemokratický tábor). Tmavomodrá barva vyjadřuje silnou podporu, zatímco „světlemodrý“ jednotlivec je o poznání mírnější ve své přízni.

11. 義士 („spravedlivý člověk“)

Sdílí podobný význam jako „手足“, ale často odkazuje na ty, kteří přinesli oběti. Například Leung Ling-kit (梁凌杰), který prosil vládu, aby stáhla návrh extradičního

zákona. Zemřel 15. června 2019, když po dlouhém protestním dnu vylezl na lešení a skočil. Toto sebeobětování bylo označeno jako „**梁凌杰義士**“ nebo „**梁義士**“ (podle jeho příjmení).

Obrázek 18 Leung Ling-kit 15.6.2019 na lešení;

Zdroj:https://www.hk01.com/%E7%AA%81%E7%99%BC/341018/逃犯條例-反修例黃衣男太古廣場危站五小時墮地-送院不治#media_id=2917505

12. Generační označení

12.1. 寶寶 („miminka“)

Mladí protestující, kteří jsou nemluvnaty nebo milovanými demonstrantů středního věku.

12.2. 子女 („synové a dcery“)

Má stejný význam jako „**寶寶**“ (děti).

12.3. 絲打 / 巴打 („sestra a bratr“)

Tyto kantonské výrazy se poprvé objevily na populárním hongkongském diskusním fóru HKGolden a byly vytvořeny tak, aby napodobovaly anglickou výslovnost sestry *si da* a bratra *ba da*.

12.4. 家長 („rodiče“)

Demonstranti středního věku, kteří mladým demonstrantům často nabízejí materiální podporu, jako jsou peníze, zásoby nebo dokonce přístřeší.

12.5. 銀髮族 („gang stříbrných vlasů“)

Výraz gang stříbrných vlasů se využívá pro starší demonstranty.

Obrázek 19 „Gang stříbrných vlasů“ během tichého pochodu;

Zdroj: <https://img.ltn.com.tw/Upload/news/600/2019/07/17/phpHgKHYJ.jpg>

17. července 2019 se tisíce lidí zúčastnilo takzvaného „tichého pochodu“, aby zopakovali pět hlavních požadavků protestního hnutí. Výše je fotografie z tohoto pochodu.

13. 鍵盤戰士 („bojovníci s klávesnicí“)

Poprvé se to v hongkongské online komunitě objevilo na počátku 2010 jako záporný termín, který označuje lidi, kteří jen sedí před počítačem a kritizují, aniž by podnikli jakékoli kroky. Nyní se stal neutrálnějším pojmem pro označení demonstrantů, kteří přispívají k hnutí prostřednictvím online aktivit, jako je účast na online propagačních kampaních, podepisování online peticí, podávání stížností různým vládním oddělením, placení atd.

14. 後勤 / 物資 („logistika“)

Demonstranti, kteří poskytují logistickou podporu a dodávají zásoby (物資) do první linie, zejména během konfrontace.

15. 哨兵 („skauti“)

Demonstranti, kteří shromažďují informace o rozmístění a pohybu policie na protestních místech a v jejich okolí.

16. 魔法師 („kouzelník“)

Čínský znak 師 znamená profesionální praktiky. Když se hrají online hry pro více

hráčů, hráči si musí zvolit své povolání (např. válečník nebo kouzelník) a stát se různými typy „師“. Jelikož mnoho mladších protestujících srovnávalo protesty s těmito online hrami, pojmenovali protestující podle své role jako různé charaktery „師“. Tento termín, doslovně znamenající kouzelníci, označuje protestující, kteří bojují proti policii mimořádnými způsoby. Například „火魔法師“ hasičští kouzelníci, jsou ti, kteří házejí benzínové bomby na policii.

20. 結界師

Ti, kteří nastavili barikády 結界, aby zabránili policii v útoku.

21. 藍屍 nebo 藍絲 / 黃屍 nebo 黃絲

藍絲 modrá stužka a **黃絲** žlutá stužka označují občany z pro-policejního, provládního nebo pro-čínského tábora a prodemokratického tábora. Tato kategorizace se poprvé objevila během Deštníkového hnutí v roce 2014, kdy lidé nosili pásky obou barev nebo používali takové symboly na sociálních sítích k označení svých politických názorů. Někdy je **絲** s výslovností *si*, páska nahrazena kantonským homofonem **屍** *shi* mrtvola nebo zombie, který má negativní význam.

22. 港豬 („hongkongské prase.“)

Odkazuje na lidi, kteří jsou politicky apatičtí a obecně odmítají sociální hnutí.¹⁰³

Kromě výše uvedených příkladů použití tajného jazyka protestujícími, byli demonstranti v první linii rozděleni do 5 různých jednotkových skupin na základě svého podílu na protestech.

A. 和理非 (mírumilovný racionální a nenásilný)

Týká se protestujících, kteří tyto principy přijímají. Během Deštníkového hnutí v roce 2014 šlo o hanlivý termín a urážku pokojných demonstrantů. Nyní se stal

¹⁰³ Srov. 102

neutrálnějším pojmem. Měli za úkol poskytovat kritické zdroje a první pomoc demonstrantům a dohlížet na celkovou situaci, včetně barikádování silnic. Mezi **和理非** a ostatními musela být zachována vzdálenost paží, aby bylo možné sledovat zvedáky vlajky a zajistit, aby byly zdroje vždy dostatečné a aby byl zajištěn bezpečný průchod pro ostatní protestující.

B. 勇武 (stateční rytíři)

Jejich úkolem bylo použít zdroje, použít zbraně proti policii a obrana první linie. Vše koordinovali píšťalkami a přijímali zvláštní opatření.

C. 旗手 (vlajkonoš)

Měli za úkol efektivně přenášet informace a udržovat pořádek. Museli zajišťovat dostatečný odstup od **勇武** a věnovat pozornost nejnovějším aktualizovaným informacím.

D. 袁工 (vzdálení útočníci)

Jejich úkolem bylo nasadit prostředky, které se nenacházejí přímo ve „válečné zóně“ (např. doprava, únikové cesty, zajištění převlečení, náhradní převleky na stanicích metra k usnadnění úniku), použití zbraní na velké vzdálenosti (např. praků) proti policii. Museli zajišťovat dodržování dostatečné vzdálenosti od **勇武** a věnovat pozornost nejnovějším aktualizovaným informacím.

E. 消防員(hasiči)

Museli uhasit jakýkoli způsobený požár nebo vystřelený poprašek slzného plynu. Byli rovněž povinni zajistit dostatečný odstup od **勇武** a věnovat pozornost nejnovějším aktualizovaným informacím.¹⁰⁴

3.2.3. Označení policie

¹⁰⁴ [Zhòngyào!] Zuòzhàn cèlüè lǎn rén bāo ([重要 !] 作戰策略懶人包) In: *LIHKG* [online]. 2019 [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://lihkg.com/thread/1518094/page/1>

1. 黑警 / 克警 / POPO

Všechny tyto tři slova, jsou hanlivými přezdívkami hongkongské policie. „黑警“ v doslovném překlad znamená černí nebo zkorumpovaní policajti, zatímco „popo“ vychází z písně „FUCKTHEPOPO/扁狗“, kterou složil místní rapper JB, který kritizuje policii.¹⁰⁵

Slovo má svůj původ v osmdesátých letech 20. století v jižní Kalifornii, kde policisté na kolech nosili trička s nápisem „PO“ („policista“). Na základě byli policisté jezdící ve dvojicích nazýváni „POPO“. Někdy se místo „黑“ používá „克“ (zdrženlivý). Obě postavy mají stejnou kantonskou výslovnost *hak*. Používá se k zesměšňování hongkongské policie. Slovo nabylo na významu po 21. červenci, kdy došlo, k již zmíněnému incidentu na vlakovém nádraží v Yuen Long a policie nepřijela včas, aby zmařila útok nebo někoho zatkla.¹⁰⁶

Obrázek 20 Graffiti s hanlivým označením pro policii

Zdroj:<https://twitter.com/rocephinyeung/status/1173628052678381568/photo/1>

2. 甲由 / 甲由屋 / 甲由車

„甲由“ (šváb) byl poprvé použit některými policisty k označení protestujících. Později si protestující tento termín přivlastnili ve smyslu policie a použili jej, jako předponu k popisu všeho, co s nimi souviselo. Například „甲由車“ znamená policejní

¹⁰⁵ Fuck The Popo JB HK. In: *Youtube* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=6dnOgQP3zH8&ab_channel=HongKong Kanál uživatele: Hong Kong

¹⁰⁶ HUI, Mary. The Cantonese words at the heart of Hong Kong's 2019 protest vocabulary. *QUARTZ* [online]. 2019 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://qz.com/1756464/a-guide-to-hong-kongs-cantonese-protest-slang/>

vozidlo a „**甲由屋**“ znamená policejní obydlí.

3. 狗 / 犬隻 / 狗私 / 狗車 / 狗屋 / 狗出沒情報

Oba znaky **狗** nebo **犬隻** znamenají pes. Používá se k označení policie, protože psi v čínské kultuře také představují loajálnost a poslušnost. Používá se tedy také jako předpona k popisu všeho, co souvisí s policií. Například „**狗私**“ znamená soukromá vozidla policistů, „**狗車**“ znamená policejní vozidla, „**狗屋**“ znamená policejní obydlí a „**狗出沒情報**“ znamená informace o policejní přítomnosti. Je to slovo, které popisuje, že tito úředníci jsou nelidští a chovají se jako „psi“.

4. 殺人狗 / 跟尾狗 / 撚狗 / 咬人

Protože jsou policisté označováni jako psi, lze před čínský znak „**狗**“ přidat různá adjektiva nebo slovesa. Například „**殺人狗**“ znamená policista-vrah, „**跟尾狗**“ znamená policista, který někoho sleduje, a „**撚狗**“ znamená slovně urážet nebo provokovat policii. „**咬人**“, doslovný překlad kousat lidi se používá, když policie útočí nebo někoho právě zatýká.

Obrázek 21 Graffiti „Nebojte se uvidět psa (tedy policistu), pokud je dost lidí, udeřte a utíkejte.“

Zdroj: https://miro.medium.com/max/875/1*L7scZgAywgGrVwJbEyaRcg.jpeg

Obrázek výše obsahuje větu **見到狗不要怕，夠人數便** na stěně. V překladu to znamená: „Nebojte se uvidět psa (tedy policistu), pokud je dost lidí, udeřte a utíkejte.“

5. 吠吠會 / 狗招 / 四點大話會 / 警謊

První tři termíny jsou použité při tiskové konferenci pořádané hongkongskou policií. „**狗招**“ a „**吠吠會**“ doslovně znamenají tiskovou konferenci psů a štěkajících psů, zatímco „**四點大話**“ setkání lidí ve 4 hodiny. Tiskové konference se totiž obvykle konaly ve 4 hodiny odpoledne. „**警謊**“ (lživá policie) se také používá k označení hongkongské policie, protože protestující tvrdí, že policisté během tiskových konferencí lhali.

6. 自由闊

Termín **自由闊** lze doslovně přeložit jako kunda svobody (vycházející z anglického freedom cunt).¹⁰⁷ Toto hanlivé slovo se objevilo ve videu, ve kterém jej policista vykřikl na protestujícího.¹⁰⁸ Od té chvíle si protestující vymysleli nevhodnou verzi této nadávky – freedom hi (**闊** *hai*, se vyslovuje stejně jako anglické slovo hi – tedy ahoj), která má skrytý podtext. Tento výraz se stal tak populárním, že ho protestující berou jako kompliment.

Obrázek 22 Graffiti se znakem 闊

Zdroj: https://twitter.com/rachel_cheung1/status/1180345817170767872/photo/1

西 znamená západ; spolu s dalším znakem **餅** to znamená západní pečivo. S **門**

¹⁰⁷ LO, Andrea. Canto Slang 101: Freedom Hi. *The Loop HK* [online]. 2019 [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://www.theloophk.com/canto-slang-101-freedom-hi/>

¹⁰⁸ 警察斥市民「走啦！自由闊！」. In: *Youtube* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: https://youtu.be/jfJxYhq_CIM Kanál uživatele: 香港獨立媒體網

radikálem nastříkaným kolem se to promění v 閩.¹⁰⁹

7. 恐怖份子 / 恐襲

Hongkongskou policii lze označit i 恐怖份子, ve smyslu „teroristická organizace“, protože byla obviněna z nevybíravého a nepřiměřeného útoku na občany a protestující. Policejní operace se někdy také nazývají „恐襲“ (teroristické útoky).

8. 被自殺 / 被跳樓 / 被跳海

Čínský znak „被“ se používá k popisu pasivní akce. Demonstranti tvrdili, že policie zabila demonstranty a zakryla to slovy, že „自殺“ spáchali sebevraždu, a to buď „跳樓“, skokem z budovy, nebo „跳海“ skokem do moře. Přidáním „被“ před tato tvrzení, protestující zpochybňují oficiální policejní prohlášení o smrti.¹¹⁰

3.2.4. Slovní hříčky a přesmyčky

Čínské znaky mezi nakloněným logem McDonald's a upravenou znělkou McDonald's zní: 罷喇罷罷罷 „stávka nyní stávka stávka stávka“. Originální znělka se dá přepsat jako Ba la Ba Ba Ba, a zní naprosto přesně jako slovo stávka 罷 v kantonštině, které se vyslovuje *ba*. Vyzývalo to k pochodu, který byl naplánovaný na 5. srpna 2019.¹¹¹ M je otočeno o 90 stupňů, aby vzniklo číslo 3, což znamená stávky ve třech odvětvích: škola, podnikání a práce.¹¹² Další přesmyčka přímo spojená s McDonald 's je čínský název 麥當勞, který jde opticky zaměnit za 勿當奴, což se dá přeložit jako: nebuď otrok.

¹⁰⁹ Mary Hui. In: *Twitter* [online]. Oct 5, 2019 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://twitter.com/maryhui/status/1180349128133365762>

¹¹⁰ Srov. 102

¹¹¹ Carmen Ng 吳嘉文. In: *Twitter* [online]. 2019 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://twitter.com/Carmen_NgKaMan/status/1157239497224007680

¹¹² Carmen Ng 吳嘉文. In: *Twitter* [online]. 2019 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://twitter.com/Carmen_NgKaMan/status/1157251855476383746

Obrázek 23 Plakát s přetočeným legem McDonald's;

Zdroj:<https://twitter.com/LanguageLog/status/1167718179038060545/photo/1>

Obrázek 24 Plakát s Lvím králem a policisty;
Zdroj:https://twitter.com/frances_sit/status/1148772773193342976/photo/2

10. července 2019 se hongkongští policisté stali terčem posměšků v kontextu incidentu, kdy přibližně 100 z nich bylo posláno do čtvrti Tai Po, aby strhli lístečky s informacemi o strážnících ze zdi jednoho z místních tunelů. „Lev“ v kantonštině 獅子 ShiZi zní jako „trhání papíru“ 撕下紙張 Si Xia Zhizhang. Na základě tohoto incidentu vznikl plakát Lvího krále, který lze vidět výše.¹¹³

Nápis na obrázku 25 kombinuje „nazývání jelena koně“ (指鹿為馬) s vládními do očí bijícími lžemi.¹¹⁴ „Nazývání jelena koněm“ se používá k popisu situace, kdy se „černé“ nazývá „bílým“ a za účelem manipulace lidí s prosazováním lživé agendy.¹¹⁵

¹¹³ Frances Sit. In: *Twitter* [online]. Jul 10, 2019 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://twitter.com/frances_sit/status/1148772773193342976

¹¹⁴ Mary Hui. In: *Twitter* [online]. Aug 28, 2020 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://twitter.com/maryhui/status/1299337897917575169>

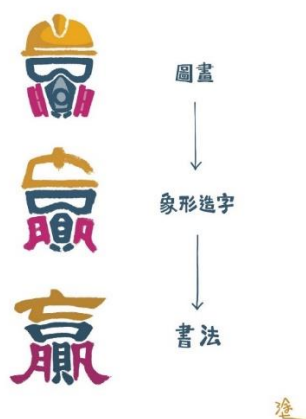
¹¹⁵ „Calling a Deer a Horse“ 指鹿为马 Lao Wai Da Wei [online]. 2018 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://laowai-dawei.com/calling-a-deer-a-horse-指鹿为马/>

Obrázek 25 Graffiti Nazývání jelena koněm;

Zdroj: <https://preview.redd.it/a72bi1nywj51.jpg?width=960&crop=smart&auto=webp&s=bc52bd2f9100ebcb06b3f95031ed6f0a3462719c>

Hlavním symbolem protestů 2019-2020 se stala žlutá helma a plynová maska. Právě tyto symboly místní umělec Ah To pozměnil do takového tvaru (viz. obrázek níže), aby z nich vyšlo 贏, což v čínském jazyce znamená vítězství.¹¹⁶

Obrázek 26 Plakát s piktogramem 贏

Zdroj: <https://www.instagram.com/p/B54u76eABeV/>

Obrázek 27 Plakát s piktogramem 罷; Zdroj:

<https://www.instagram.com/p/B0qp3QqhGkY/>

Na první pohled se může zdát, že je na obrázku 27 pouze obyčejné bludiště, kde se z obyčejné dámy stává pro-demokratická aktivistka. Ve skutečnosti však toto „bludiště“ představuje nezjednodušený znak 罷, který se překládá jako „stávka“ a vyzývá tedy hongkongské občany k účasti na protestech.

¹¹⁶ Rachel Cheung. In: *Twitter* [online]. Dec 10, 2019 [cit. 2020-10-30]. Dostupné z: https://twitter.com/rachel_cheung1/status/1204324751113519104

3.3. Znaková řeč

Zkušenosti z Deštníkové revoluce a střety s policií během těchto demonstrací z roku 2014 protestující naučilo, jaké vybavení pro demonstrace potřebují a jsou jim užitečné. Aby bylo zajištěno, že se nové zásoby co nejrychleji dostanou na přední linii, byli hongkongští demonstranti tak vynalézaví, že vyvinuli systém znakových signálů, které celému davu dávají informace o tom, jaké vybavení je zrovna zapotřebí. 12. června 2019 měla proběhnout debata v rámci druhého čtení o návrhu extradičního zákona. To ráno se však tisíce demonstrantů shromáždilo kolem vládního ústředí, a nakonec byla schůze Legislativní rady zrušena úplně. Kromě toho demonstranti požadovali vládu, aby do 15:00 stáhla revidovaný návrh extradičního zákona. Po vypršení časového limitu stovky nespokojených občanů zaútočili na policejní obrannou linii poblíž ústředí vlády.¹¹⁷

Důvodem, proč byl tento incident úspěšný, byl nepřetržitý přísun zásob, včetně deštníků s dlouhými rukojeti, helem a masek. Hongkongský reportér Wen Wei Po v tento den zjistil, že mezi útočníky v první linii a zadní stanicí, která má na starost zásobování, probíhá “znaková řeč“. V tak hlučném prostředí, v němž demonstrace probíhaly, totiž bylo takřka nemožné komunikovat.¹¹⁸ Demonstranti využili všech dostupných materiálů k vytvoření jednoduchých zátarasů, aby mohli posílit své pozice a znesnadnit útok policie.

Tato sada gest byla poprvé objevena v polovině června. 1. července, v den, kdy výtržníci zaútočili na hongkongskou legislativní radu.

¹¹⁷ 2019 Nián 6 yuè 12 rì (xīngqīsān) [2019 年6月12日 (星期三) 事件] [online]. , 1 [cit. 2020-10-22]. Dostupné z: https://www.ipcc.gov.hk/doc/tc/report/thematic_report/Incident%20Day%20%E2%80%93%20Wednesday%2012%20June%202019.pdf

¹¹⁸ Nǐdìng biāozhǔn shǒushì tǒngyī chuándì wùzī. Guānyú wénhuìbào (擬定標準手勢 統一傳遞物資.) Wen wei po [online]. 2019 [cit. 2020-10-22]. Dostupné z: <http://paper.wenweipo.com/2019/06/20/HS1906200004.htm>

Obě sady obrázků níže, byly použity z internetových zdrojů LIHKG¹¹⁹ a Reuters Graphic.¹²⁰

Obrázek 28 Znakové gesto - přilba

Zdroj: Reuters Graphics

Obrázek 29 Znakové gesto - přilba

Zdroj: LIHKG

- a) Přilby – mávání kolem hlavy nahoru a dolů.

V Hongkongu jsou snadno dostupné stavební přilby a žluté nebo bílé přilby se mezi protestujícími staly běžným jevem, zejména pro ty, kteří byli na frontách a čelili policejním složkám v první linii.

Obrázek 30 Znakové gesto - deštník

Zdroj: Reuters Graphics

Obrázek 31 Znakové gesto - deštník

Zdroj: LIHKG

- b) Deštníky – zvednout ruce a mávat od sebe k sobě nebo napodobit otevírání deštníku.

Deštníky, které se dostaly do popředí během Deštníkového hnutí v roce 2014 mohly protestující ochránit před stříkající vodou nebo chemickými dráždidly. Jako během předchozího protestního hnutí, i v letech 2019 a 2020 se staly symbolem hongkongského demokratického hnutí. Deštníky jsou navíc i dobrým krycím nástrojem, který může bránit policii v dohledu. Ztěžuje jim totiž míření na demonstranty pomocí zbraní a pepřového spreje a umožňuje tak protestujícím odolat policejním akcím.

¹¹⁹ Kàngzhēng shǒuyǔ (抗爭手語) Protestní znaková řeč. In: LIHKG [online]. 2019 [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://lihkg.com/thread/1218925/page/1>

¹²⁰ HERNANDEZ, Marco a Simon SCARR. HONG KONG PROTESTS Coordinating chaos: The tactics protesters use to fortify the frontlines. Reuters Graphics [online]. 2019 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://graphics.reuters.com/HONGKONG-EXTRADITIONS-TACTICS/0100B0790FL/index.html>

Obrázek 32 Znakové gesto - fyziologický roztok

Zdroj: Reuters Graphics

Obrázek 33 Znakové gesto - fyziologický roztok

Zdroj: LIHKG

- c) Voda nebo fyziologický roztok – napodobovat držení plechovky oběma rukama a otáčet po směru nebo proti směru hodinových ručiček.

Obrázek 34 Znakové gesto - inhalátor

Zdroj: Reuters Graphics

Obrázek 35 Znakové gesto - inhalátor

Zdroj: LIHKG

- d) Astma inhalátor – položit palec směrem dolů vedle úst a napodobit použití léku na astma.

Řeč těla může také vysílat signály pro vodu, fyziologický roztok, inhalátory na astma atd.

Obrázek 36 Znakové gesto - stahovací pásy

Zdroj: Reuters Graphics

Obrázek 37 Znakové gesto - stahovací pásy

Zdroj: LIHKG

- e) Stahovací pásy

Zvednout ruce a ukazováčky jsou v přímce.

Obrázek 38 Znakové gesto - nůžky

Zdroj: Reuters Graphics

Obrázek 39 Znakové gesto - nůžky

Zdroj: LIHKG

- f) Nůžky – roztáhnout dva prsty do tvaru „V“ jednou rukou.

Obrázek 40 Znakové gesto - imbusový klíč

Zdroj: Reuters Graphics

Obrázek 41 Znakové gesto - imbusový klíč

Zdroj: LIHKG

- g) Imbusové klíče – zvednout ruce a vytvořit malíčkem a palcem „šestku“.

Schematický diagram ukazuje demonstrantům, kteří pomocí jazyka gest zprostředkují informace o potřebě kabelových svazků, nůžek a imbusového klíče zleva doprava. Obvykle tvoří trojúhelníkovou blokovou barikádu spojením zábradlí pomocí kabelových spojek.

Obrázek 42 Znakové gesto - dost

Zdroj: Reuters Graphics

Obrázek 43 Znakové gesto - dost

Zdroj: LIHKG

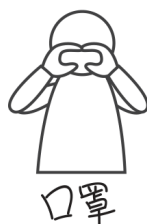
- h) Dost – zkřížené ruce na čele nebo na hrudi.

Tento diagram vyjadřuje signál, že zásoby jsou dostatečné.

Obrázek 44 Znakové gesto - ochranné brýle; Zdroj: LIHKG

- i) Ochranné brýle – dát ruce do tvaru C a položit je na obě strany kolem očí.
Napodobovat oční masky – tedy ochranné brýle, které oči chrání.

Obrázek 45 Znakové gesto - maska na ústa; Zdroj: LIHKG

- j) Maska na ústa – položit ruce do tvaru C a položit je na obě strany úst.
K ochraně proti slznému plynu a pepřovému plynu používají demonstranti hlavně brýle a plynové masky.

Obrázek 46 Znakové gesto – marker; Zdroj: LIHKG

- k) Popisovač – zvednout jednu ruku nad hlavu, ukazováček směřovat k nebi a napodobovat psaní.

Obrázek 47 Znakové gesto – folie; Zdroj: LIHKG

- l) Folie – rotovat zaťatými pěstmi kolem sebe a napodobovat folii, která zabalí ruce.

Obrázek 48 Znakové gesto - kleště; Zdroj: LIHKG

- m) Štípací kleště – zvednout ruce nahoru a roztáhnout dva prsty do tvaru „V“ oběma rukama.

Obrázek 49 Znakové gesto – železná zátarasa; Zdroj: LIHKG

- n) Železná zátarasa – pomocí rukou nakreslit tvar oblouku.

3.4. Výtvarné umění

Další formou, kterou obyvatelé Hongkongu zvolili pro vyjádření svých myšlenek, bylo výtvarné umění. Prostřednictvím různých obrázků, ilustrací, ale třeba i masek, dávali protestující najevo svůj postoj k hongkongské vládě. Použité výtvarné umění zahrnovalo širokou škálu motivů, od filmové tematiky po internetové memy.

3.4.2. Protestní umění a Pokémon

Jedním z nejčastěji opakujících se motivů při demonstracích v Hongkongu je beze sporu motiv Pokémonů. Není divu, že si k těmto pozoruhodným inteligentním bytostem celý svět našel zálibu a konkrétně Hongkong v nich našel naději v rámci svého odboje. Nejznámějším je jednoznačně Pikachu, který se objevil jako symbol protestů v Hongkongu již v roce 2016, kdy se Nintendo rozhodlo změnit jeho kantonské jméno. V té době japonský videoherní gigant oznámil, že bude používat mandarínskou výslovnost Pikachuova jména jako univerzální čínský název, aby přilákal trh na pevnině, kde se mluví hlavně mandarínskou čínštinou. Před touto změnou bylo jméno tohoto Pokémona Pikachu **比卡超** *bei kaa chiu*. Nové jméno postavy znělo Pikaqiu **皮卡丘** *pei kaa yau*, což podle některých lidí zní méně jako Pikachuovo jméno, alespoň

v kantonštině.¹²¹

Obrázek 50 Pikachu na demonstraci 9.6.2019;

Zdroj:<https://twitter.com/maryhui/status/1137622475666157568/photo/1>

9.6.2019 se objevil demonstrant s plyšákem Pikachu. Pikachu tam byl z části proto, že kantonské jméno jednoho z Pokémonů zní podobně jako čínské jméno jednoho z příznivců extradičního zákona, tajemníka bezpečnosti John Lee Ka Chiu tedy *Pi Ka Chiu*.¹²²

Hashtag #PokemonForHk se stal velmi oblíbený napříč všemi sociálními sítěmi, a to zejména na platformě Twitter. Uživatelé této webové stránky v reálném čase sdíleli a vyměňovali si své obrázky pokémonů, kteří se převtělili do různých typů protestujících, nebo se stali ochránci protestujících.

Na obrázku 51 směřují tři pokémoni na protest, zatímco známý spící pokémon Snorlax brání na obrázku 52 svým velkým tělem CUHK. Je to reakce na události, které se děly 11. – 15.11.2019. V těchto dnech se studentům alias protestujícím stala útočištěm CUHK. Pořádková policie na ně zaútočila a na několik dní se kampus školy stal bitevním polem.¹²³ Pokémoni Nidoqueen a Nidoking na obrázku 53 jsou odolní vůči jedu a symbolicky tedy představují boj za svobodu ze strany demonstrantů i přes nástrahy místní policie ve formě slzného plynu. Pokémon Latias (vyobrazený na obrázku 54) obvykle nemá rád násilí, ale je velmi citlivý na emoce lidí. Pokud cítí nějaké nepřátelství nebo nebezpečí, ukáže peří a křičí, aby zastrašil nepřátele.

¹²¹ HUANG, Gavin. *Hong Kong protest: Why Pikachu was at the march* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.goldthread2.com/culture/hong-kong-protests-why-pikachu-was-march/article/3014191>

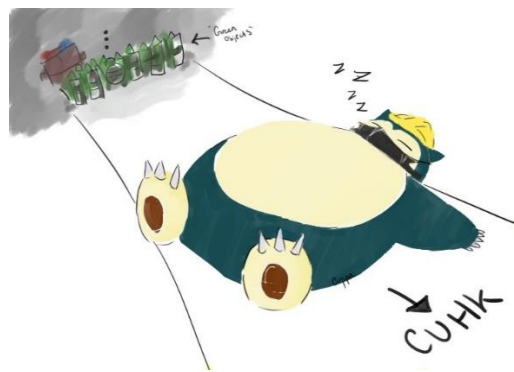
¹²² Mary Hui. In: *Twitter* [online]. Jun 9, 2019 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/maryhui/status/1137622475666157568>

¹²³ CHENG, Kris a Holmes CHAN. CUHK turns into battleground between protesters and police as clashes rage on across Hong Kong universities. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/11/12/cuhk-turns-battleground-protesters-police-clashes-rage-across-hong-kong-universities/>

Obrázek 51 Poster pokémonů – Azurill, Marill, and Azumarill

Zdroj: <https://twitter.com/KaylaMod/status/1193656112291155969/photo/1>

Obrázek 52 Poster pokémonů – Snorlax

Zdroj: https://twitter.com/cuppa_ink/status/1194589991902441478/photo/1

Obrázek 53 poster pokémonů – Nidoqueen a Nidoking

Zdroj: <https://twitter.com/hkwuliff/status/1196264983107006464/photo/1>

Obrázek 54 poster pokémonů – Latias

Zdroj: <https://twitter.com/kwaiflower/status/1194985163878305792/photo/1>

3.4.3. Protestní umění a Hvězdné války

Mnoho příkladů protestního umění v rámci hongkongských protestů odkazuje a má své jádro ve světoznámé sáze Hvězdné války, která odstartovala v roce 1977 vydáním prvního filmu. Od té doby došlo k natočení osmi dalších snímků a vzniklo mnoho dalších volných pokračování na toto téma, včetně počítačových her, knížek apod. A z jakého přesně důvodu je tato intergalaktická sága tolik populární mezi protestujícími v Hong Kongu? Jedním faktorem je určitě to, že jde o vsutku celosvětově populární příběh. To však asi nelze považovat za přesnou a úplnou odpověď. Další nápovědu ale můžeme nalézt v příběhu Joshui Wonga, jedné z tváří hongkongského prodemokratického hnutí.

Čtyřiařicetiletý studentský aktivista a spoluzakladatel hnutí Demosisto je totiž velkým fanouškem Hvězdných válek, jak je zjevné z jeho knížky Unfree Speech, v níž

různými způsoby na ságu odkazuje a analogizuje tento smyšlený příběh se situací v Hong Kongu.¹²⁴ „Pokud se Carrie Lamová podobá Darthu Vaderovi, tak hongkongská policie představuje obrněné a blastery vybavené stormtroopery, kteří terorizovali vesničany po celé galaxii,“ napsal Wong v jedné pasáži své knihy.¹²⁵

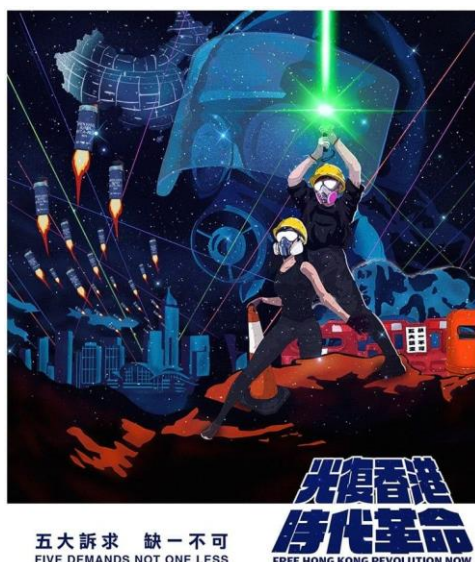
Obrázek 55 plakát Hvězdných válek;

Zdroj:<https://twitter.com/joshuawongcf/status/1231170620324339714/photo/1>

Tímto přirovnáním se zároveň dostáváme i k tomu, že v hongkongských protestech lze spatřovat určité podobnosti s příběhem, který se odehrává v daleké, předaleké fiktivní galaxii. V rámci této analogie představují protestující obyvatelé Hong Kongu hnutí rebelů, kteří bojují za svobodu a nezávislost proti diktátorskému režimu galaktického impéria. Tohle impérium, vedené již zmíněným Darth Vaderem a hlavně imperátorem Palpatinem, je v realitě reprezentováno Komunistickou stranou Číny a vrchními představiteli hongkongské exekutivy. Na závěr je však potřeba dodat poněkud smutný rozdíl v obou situacích, a to ten, že zatímco úsilí fiktivních rebelů vedlo k pozitivnímu rozuzlení, hongkongští nemají ani zdaleka vyhráno, ba naopak.

¹²⁴ PARRY, Richard Lloyd. The force is still with the people of Hong Kong over China after new security law. *The Times* [online]. 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://www.thetimes.co.uk/article/the-force-is-still-with-the-people-of-hong-kong-0gh5h2wmc>

¹²⁵ Joshua Wong 黃之鋒 In: *Twitter* [online]. Feb 22, 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/joshuawongcf/status/1231170620324339714>

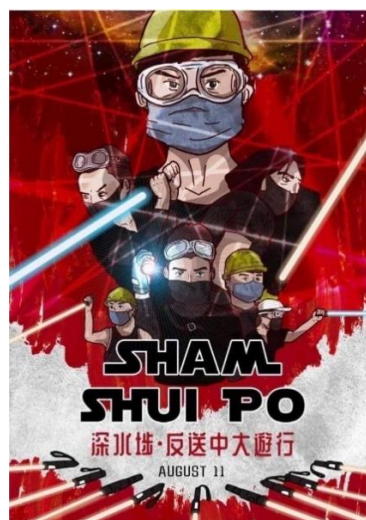

Obrázek 56 Plakát Hvězdných válek;

Zdroj: <https://i.pinimg.com/originals/2c/83/c3/2c83c36426922d298199df3d6a4dd0e3.jpg>

Obrázek 57 Plakát Hvězdných válek

Obrázek 58 Plakát Hvězdných válek

Zdroj: <https://twitter.com/HongKongHermit/status/1159081872414003200/photo/1>

Zdroj: <https://twitter.com/HongKongHermit/status/1159081872414003200/photo/2>

Ilustrace výše byly reakcí na zatčení Keitha Fonga, prezidenta studentské unie hongkongské Baptistské univerzity. Fong byl zadržen v Sham Shui Po, když kupoval laserová ukazovátka na místním bleším trhu, načež jej policie obvinila z držení smrtící zbraně.¹²⁶ Čirou náhodou se den následující slavil čínský svátek trochu podobný Valentýnu, během něhož se mladí lidé scházejí ve velkých počtech. Pobouření Fongovým

¹²⁶ CHAN, Holmes. Hong Kong student leader Keith Fong to consider suing police for compensation over 'absurd, unreasonable' arrest. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/09/05/hong-kong-student-leader-keith-fong-consider-suing-police-compensation-absurd-unreasonable-arrest/>

incidentem, uspořádali protestující laserovou show před hongkongským vesmírným muzeem.¹²⁷ Tato ilustrace spojuje tradiční čínský svátek s malým nádechem Hvězdných válek. Zajímavostí v tomto kontextu je, že se tento umělecký počín dočkal prostřednictvím Twitteru přízně i od Marka Hamilla, tedy představitele Luka Skywalkera ve světoznámé sáze.¹²⁸

Kromě různých obrázků a letáků je příkladem použití tematiky Hvězdných válek i upravené video, v němž v pozadí hraje zvuková stopa traileru na poslední vydaný film ságy v roce 2019, avšak místo originálních snímků jsou promítány záběry z hongkongských protestů v témže roce.¹²⁹

3.4.4. Protestní umění a Pepe the Frog

Dalším ze symbolů prodemokratických protestů v Hongkongu se stala žába Pepe.¹³⁰ Vznikl z komiksových postav nakreslených ilustrátorem z Ohia Mattem Furiem v roce 2008 a v počátcích se šířil na amerických webech MySpace, 4chan a dalších platformách. V roce 2015 se rychle stal populárním na Tumblru a začal se šířit napříč všemi sociálními sítěmi.¹³¹ Během Trumpovy prezidentské kampaně v roce 2016 si pravicové a rasistické skupiny „přivlastnily“ žabu pro vlastní memy, což vedlo k tomu, že ho ADL (Liga proti hanobení) označila za symbol nenávisti a jeho tvůrce prohlásil žabu za mrtvou. Hongkongští demonstranti však dali žábě šanci na vykoupení, protože ho používají k vyjádření svých pocitů a vnímají ho jako symbol positivity.¹³²

Postava se stala obzvláště populární na začátku roku 2019, když se objevila ve stahovatelných balíčcích nálepek na WhatsAppu nebo Telegramu, které uživatelé přidávají ke zprávám. Když v červnu vypukly obrovské prodemokratické shromáždění,

¹²⁷ Hong Kong demonstrators use laser pointers in anti-government protest. The British Broadcasting Corporation [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/av/world-asia-49280030>

¹²⁸ Shēnshuǐ fǎn sòng zhōng jīguāng jiàn hǎibào pùguāng “xīng zhàn” tiān xíngzhě màikè xián měi zàn hǎo.(深水埗反送中激光劍海報曝光 《星戰》天行者麥克咸美讚好.) *Apple Daily*[online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. <https://hk.appledaily.com/entertainment/20190808/PTY2INYI6V5FVXDLKAHXR25NPI/>

¹²⁹ *Star Wars: The Rise of Hong Kong / Trailer In: Youtube* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://youtu.be/H6rv7-uC2-E> Kanál uživatele: Captain Salmon

¹³⁰ 'Pepe the frog' redeemed in Hong Kong protests. *TRTWORLD* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.trtworld.com/video/social-videos/pepe-the-frog-redeemed-in-hong-kong-protests/5d9659c56e2a1a00111cf14b>

¹³¹ HIKARI, Hension Y. 已故的迷因梗圖大復活: Pepe the Frog 佩佩蛙, 聲援香港反送中 Feels good man. *Hackazine-tw* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hackazine-tw.com/pepe-the-frog/>

¹³² Srov. 131

mezi lidmi už kolovaly již zmíněné nálepky s Pepem.¹³³ V sadě nálepek je například Pepe, který má žlutou bezpečnostní helmu protestujících, obklopený slzným plynem nebo držící hongkongskou vlajku. Také se zobrazuje jako pracovník první pomoci a novináře, který drží iPhone.

Obrázek 59 Nálepky s motivem Pepe the Frog;
Zdroj: <https://www.planetminecraft.com/skin/pepe-the-frog-hk-ver/>

V té době byla žába používána spíše v individuálních a kreativních formách vyjádření, například na vlastních protestních plakátech, tričkách atd., než samotnými organizátory protestů. V průběhu dalších měsíců však začali demonstranti kreslit postavy Pepeho na Lennonovy zdi, držet protestní cedule s jeho vyobrazením a malovat Pepeho na online výzvy k protestům.¹³⁴

30. září 2019 vytvořili protestující lidský řetězec s tématem Pepe the Frog od Tsim Sha Tsui po stanici metra Prince Edwarda. To bylo poprvé, co byl Pepe použit jako oficiální protestní téma, v porovnání s dřívějšími individuálními pokusy. Šlo o jakousi předzvěst toho, co mělo přijít následující den během oslav 70. výročí založení Čínské lidové republiky, kdy byla naplánovaná řada dalších proti-Pekingských protestů.¹³⁵ S cílem donutit hongkongskou policii, aby oznámila pravdu o incidentu „Stanice 831 Prince Edwarda“ a zveřejnila „chybějící“ kamerové záznamy ze stanice metra, spustili lidský řetěz, který můžeme vidět na obrázcích níže.

¹³³ Pepe the protest frog Hong Kong kids aren't alt right. *Deccan Herald* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.deccanherald.com/international/pepe-the-protest-frog-hong-kong-kids-arent-alt-right-765893.html>

¹³⁴ BUSCHMANN, Andy. Why Do Hong Kong Protesters Use Pepe the Frog as an Icon for Freedom and Democracy? *International Center on Nonviolent Conflict* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: https://www.nonviolent-conflict.org/blog_post/why-do-hong-kong-protesters-use-pepe-the-frog-as-an-icon-for-freedom-and-democracy/

¹³⁵ Anti-Government Protests Continue In Hong Kong Ahead of China National Day. *Gettyimages* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/pro-democracy-protesters-form-a-pepe-the-frog-themed-human-news-photo/1172544988>

Obrázek 60 Lidský řetězec s Pepe the Frog v Tsim Sha Tsui

Zdroj: <https://twitter.com/yamphoto/status/1178734573305286656/photo/1>

Obrázek 61 Lidský řetězec s Pepe the Frog v metru

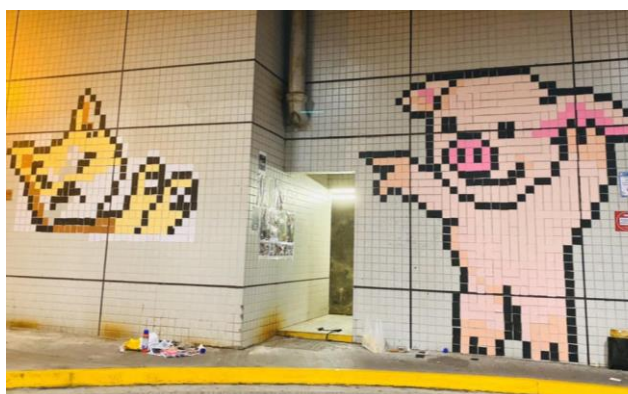
Zdroj: <https://wreadit.com/@wwwpeoplenewstw/post/143909>

3.4.5. Protestní umění a LIHKG postavy

Kreslené postavičky, jako je pes 連狗 a prase 連豬, pocházejí z fóra LIHKG, jednoho z nejpopulárnějších fór v Hongkongu, využívaného mnoha protestujícími. Protestující jsou nejčastěji označeni za „mladé, vzdělané ze střední třídy“, což vysvětluje popularitu používání symbolických ikon převzatých z internetu. Tyto obrázky mohou digitálně komunikovat protestní poselství nad rámec místního kontextu po celém světě a sdílet je prostřednictvím sociálních sítí. Tyto dvě postavy, kterým se jednoduše říká Lihkg pes and Lihkg prase, byly uvedeny na web na oslavu Čínského Nového roku. V roce 2018 to byl právě rok Psa a v roce 2019 rok Prasete.

Obrázek 62 Lihkg prasátko a demonstrující

Obrázek 63 Lihkg pes a Lihkg prase

Zdroj: <https://www.instagram.com/p/B8Gx7-Zg74c/>

Zdroj: <https://i.redd.it/ytvd0a8wago31.jpg>

Obrázek 65 napravo dole je uměleckým dílem francouzského malíře Eugène Delacroixe, který nese název „Svoboda vede lid“. Ve verzi na obrázku 64 se nejedná o Velkou Francouzskou revoluci, ale o dění v Hongkongu, v čele s již zmiňovaným 連豬 .

Obrázek 64 Plakát s 連豬 na motivy „Svoboda vede lid“

Zdroj:<https://i.redd.it/vyv3lcx6c6i41.jpg>

Obrázek 65 Originální malba „Svoboda vede lid“

Zdroj:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a7/Eug%C3%A8ne_Delacroix_-_La_libert%C3%A9_guidant_le_peuple.jpg

V parku, kde hnutí začalo v červnu, se 8.12.2019 objevily statisíce lidí, mávali cedulemi volajícími po ukončení vlády Čínské komunistické strany a aby hongkongská vláda splnila požadavky protestujících. Pochod schválený úřady byl jedním z největších pokojných protestů ve městě za několik měsíců, když organizátoři napočítali nejméně 800 000 účastníků, a demonstroval silnou podporu prodemokratických hodnot, a to navzdory zásahu, při kterém policie propustila mezi více než 10 000 lidí kanystry se slzným plynem a zatkla asi 6 000 lidí.¹³⁶

¹³⁶ MAHTANI, Shibani. Large, peaceful protest shows Hong Kong's pro-democracy movement is still strong. *The Washington Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/half-a-year-on-hong-kongs-pro-democracy-movement-shows-its-still-strong/2019/12/08/f7314d92-17ee-11ea-80d6-d0ca7007273f_story.html

Obrázek 66 Protest v maskách

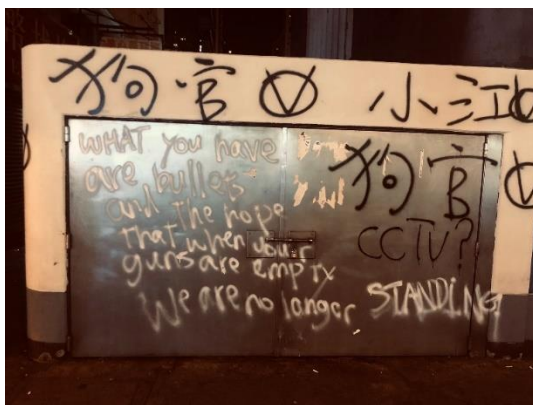
Zdroj: <https://hongkongfp.com/wp-content/uploads/2019/12/Jimmy-Lam-3.jpg>

3.4.6. Protestní umění a V jako Vendetta

Když hongkongská vláda 4. října oznámila zákaz nošení masek, uvedla, že tento krok má potlačit vlnu protestů ve městě. Mnoho lidí však uvedlo, že tento krok byl případem „přilévání oleje do ohně“, protože následující den byly ulice ve městě plné protestujících, kteří si vzdorovitě zakrývali tváře.

Řada protestujících se rozhodlo nosit masku Guy Fawkes z filmu *V jako Vendetta*, který byl natočen v roce 2005. Fiktivní vláda v tomto americkém snímku až nezvykle blízce napodobuje diktátorské režimy 20. století a je symbolizována tyranii a korupcí. Hongkongští tímto tedy chtěli pravděpodobně ukázat, jaké přesně mají mínění o vládě Carrie Lam. Ve filmu dochází k zakazování masek, k čemuž se, jak bylo zmíněno výše, uchýlila i hongkongská exekutiva. Mnozí se rozhodli nosit během protestů kartonové cedule, které obsahují citáty z filmu jako „Lidé by se neměli bát své vlády. Vlády by se měly bát svých lidí“, zatímco symboly „V“ bylo možné spatřovat v graffiti na zdech po celém městě.¹³⁷

¹³⁷ MA, Joanne. Why movie 'V for Vendetta' has become part of the Hong Kong protests. *South China morning post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/yp/discover/lifestyle/features/article/3067925/why-movie-v-vendetta-has-become-part-hong-kong>

Obrázek 67 Graffiti s V jako Vendetta tématikou

Zdroj: <https://twitter.com/ataraxisfinch/status/1201160610131501056/photo/1>

Na obrázku výše můžeme spatřit východ z metra na stanici Yau Ma Tei dne 1.12.2019, na němž je napsáno následovně: “ Co máte jsou náboje a naději, že až budou vaše zbraně prázdné, my už nebudeme stát.“ Jde o jeden z nejznámějších citátů z filmu.

Samotná maska Guy Fawkesa má, kromě souvislosti s filmem, dlouhou tradici, která je spojena s neúspěšným pokusem o atentát ze strany katolických šlechticů na anglického krále Jakuba I. 5. listopadu v roce 1605. Tento neúspěšný pokus je označován jako Spiknutí střelného prachu a jeho cílem bylo kromě usmrcení krále i zavraždění jeho rodiny a většiny protestantské aristokracie, k čemuž mělo dojít výbuchem Westminsterského paláce. Guy Fawkes, muž, který měl iniciovat výbuch, však byl dopaden a odsouzen k smrti. Od té doby je 5. listopad připomínán na památku této události.¹³⁸

Na počest tohoto vyšlo 5. listopadu 2019 do ulic turistické oblasti Tsim Sha Tsui deset tisíc protestujících s maskami Guy Fawkesa, zvedajíc své dlaně symbolizující pět požadavků. Shodou okolností šlo také o měsíční výročí účinnosti zákona proti maskování si obličeje v Hong Kongu.

¹³⁸ How the legend of Guy Fawkes & 'V for Vendetta' inspired Hong Kong protesters. *Wion* [online]. 2019 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://www.wionews.com/photos/guy-fawkes-the-global-symbol-of-protest-to-take-over-hong-kong-streets-260105#acting-leader-unhappy-260097>

Obrázek 68 protesty 5.11.2019 v maskách Guye Fawkese

Zdroj: <https://twitter.com/demosisto/status/1191754399686639616/photo/1>

Obrázek 69 protesty 5.11.2019 v maskách Guye Fawkese

Zdroj: <https://hksar.org/images/20/01/v-2evbkzktpr.jpg>

Samotná maska V je nezaměnitelná. Jeho obočí, knír a hubená kozí bradka jsou nakresleny černou tuží na alabastrovém obličejí. Je to tvář, která přitahuje pozornost, znepokojivá tvář plující v moři žlutých vest, deštníků a černých kapucí.

3.4.7. Jiné

Na obrázku níže lze spatřit inspiraci světoznámým filmem „Avengers: Infinity War“. Antagonista Thanos je zde zástupcem hongkongské vlády, zatímco hrdina Tony Stark je občanem Hongkongu. Nůž představuje extradiční zákon, který je zjevným zásahem do svobody obyvatel regionu.

Obrázek 70 Plakát Avengers

Zdroj: <https://na.cx/i/EZtods.png>

Obrázek 71 Plakát Xi Jinping jako Thanos

Zdroj: <https://img.ltn.com.tw/Upload/news/600/2019/07/07/phpNXdcXc.jpg>

Na obrázku 71 drží demonstrant plakát zobrazující čínského prezidenta Xi Jinping jako postavu již zmiňovaného Thanose z filmu Avengers během pochodu v Hongkongu v neděli 7. července 2019. Pochodovaly tisíce lidí, z nichž mnozí měli černé košile a někteří nesli britské vlajky.

Obrázek 72 Plakát Gang of Tyranny;

Zdroj: <https://twitter.com/WilliamYang120/status/1137588015423868928/photo/1>

Na obrázku výše jsou vládní úředníci z Hongkongu / Číny ukázáni na plakátu ve stylu známého seriálu Hra o Trůny s názvem „Gang tyranů“ v čele s prezidentem Xi Jinpingem. Vyobrazení jednotlivci jsou prezentováni jako „nepřátelé světa“.

3.4.8. Chinazi 赤納粹

Jde o anglickou fúzi výrazů „Čína“ a „nacista“, ale výslovnost je podobná diskriminačnímu slovu „Chi-na“. Tento termín často používají disidenti v Čínské lidové republice, zejména aktivisté za demokracii v ČLR účastníci hongkongských protestů a odpůrci reedukačního tábora Xinjiang, aby kritizovali Komunistickou stranu Číny a vládu Čínské lidové republiky.¹³⁹

K prvnímu použití tohoto hanlivého výrazu došlo čínským exilovým spisovatelem Yu Jie. V roce 2018 vydal knihu 《納粹中國》 „Nacistická Čína“, kde analyzoval současnou Čínu ve srovnání s nacistickým Německem.¹⁴⁰

Originálně je umístění hvězdic na vlajce ČLR půlkruhově v levém horním rohu. V kontrastu s touto je vlajka Chinazi, upravená tak, aby žluté hvězdičky tvořily nacistickou svastiku. Ta byla využívána nacistickým Německem k symbolizaci nacionalistické hrdosti.

¹³⁹ 29.9. Huáshèngdùn jíhuì fǎn “chì nàcuì” shēngyuán xiāngǎng (9·29 华盛顿集会 反“赤纳粹”声援香港). *Radio Free Asia* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.rfa.org/mandarin/yataibaodao/gangtai/lh-09292019211142.html>

¹⁴⁰ Zhōnggòng yǔ nàcuì de bǐjiào. Zhòng xīnwén(中共與納粹的比較.) *CitizenNews* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.hkcnnews.com/article/24949/納粹中國-中國共產黨-24950/中共與納粹的比較>

Obrázek 73 Vlajka Chinazi

Obrázek 74 vlajka Chinazi během protestu

Zdroj: <https://lihkg.com/thread/1579667/page/1>

Zdroj: <https://twitter.com/HKokbore/status/1167735772696535040/photo/1>

Proti vládnímu zákazu se tisíce prodemokratických demonstrantů 31.srpna 2019 vrátily do ulic Hongkongu a během noci se střetly s policií v jednom z nejdramatičtějších a nejnásilnějších dnů nepokojů od června, kdy protesty začaly. Při této příležitosti proběhl pochod centrální částí města, kde se tato vlajka objevila, jak je vidět na obrázku 75.

Obrázek 75 Fotomontáž Hitlera a Xi Jinpinga;

Zdroj: <https://www.facebook.com/HamzaAndreasTzortzis/photos/a.786402951370141/3696201710390236/>

Hongkongští protestující a také část společnosti si všimla toho, jak prezident Xi Jinping v jistých ohledech připomíná Hitlera (viz obrázek 75). Stejně jako Hitler si i Xi Jinping vytvořil kult osobnosti a vizualizuje si sám sebe jako člověka, který se narodil, aby změnil svět. Stejně jako Xi, i Hitler v roce 1934 spojil pozice kancléře

a prezidenta, aby vytvořil post „Führer und Reichskanzler“.¹⁴¹ V tomto kontextu zastává prezident ČLR kromě této pozice i pozici generálního tajemníka komunistické strany.

3.5. Performativní umění

3.5.2. Lennonova zeď 連儂牆

Během Deštníkového hnutí v roce 2014 se protestující obyvatelé Hongkongu nechali inspirovat Lennonovou zdí na Malé Straně v Praze, která se na konci 80. let 20. století stala symbolem nespokojenosti českého lidu s komunistickým režimem, když tisíce mladých lidí vypisovalo stížnosti a slogany na tuto zeď.

Na tento popud vytvořili hongkongští obyvatelé ekvivalent této struktury před sídlem vlády v Admiralty.¹⁴² Tato provizorní vývěska byla jedním z nejznámějších symbolů hnutí v roce 2014, když byla médií po celém světě oslavována jako exemplární příklad demokratického vyjádření. Lidé na zeď zveřejňovali poznámky s myšlenkami nebo různé obrázky. Tato zeď byla považována za hlavní orientační bod „okupované oblasti“ Admiralty a jakési tiché bojiště. V té době se Lennonova zeď v Hongkongu, kromě prostoru pro vyjádření požadavků na demokratizaci, stala také kolektivně vytvořeným uměleckým dílem, díky němuž byl pojem „zeď demokracie“ používán v regionu čím dál tím četněji.

Protestující obyvatelé Hongkongu se rozhodli ke stejnému kroku i v červnu roku 2019, když se Lennonova zeď znovu objevila na stejném místě v souvislosti s protesty proti navrhovanému extradičnímu zákonu.¹⁴³

¹⁴¹ CHAKRABORTY, Santanu. *Xitler is not just a wordplay, here are some things common between Hitler and Xi Jinping* [online]. 2020 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.opindia.com/2020/06/xitler-is-not-just-a-wordplay-here-are-some-things-common-between-hitler-and-xi-jinping/>

¹⁴² CHENG, Kris a Holmes CHAN. In Pictures: ‘Lennon Wall’ message boards appear across Hong Kong districts in support of anti-extradition bill protesters. Hong Kong Free Press [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/07/09/pictures-lennon-wall-message-boards-appear-across-hong-kong-districts-support-anti-extradition-law-protesters/>

¹⁴³ Srov. 142

Obrázek 76 Lennonova zeď;

Zdroj: <https://server.newslab.pts.org.tw/uploads/img/redactor/20190726/5d3a7c597c9a3.jpeg>

Na obrázku výše je vidět rozložená „Lennonova zeď“ v Tsuen Wan. Stěny jsou pokryty „lepicími poznámkami“ s myšlenkami a slogany. Někteří rodiče brali své děti a společně si zapsali své myšlenky a umístili je na zeď.

Tyto spontánní zdi se postupně začaly objevovat na celém území regionu, a to jak na ostrově Hongkong samotném, tak i v městské části Kowloon či v Nových teritoriích.¹⁴⁴ Různé formy zdi byly rovněž umístěny v budovách místních úřadů, jako například v Úřadu pro inovaci a koordinaci politiky, který byl symbolicky vytvořen samotnou Carrie Lamovou, aby nahradil Centrální politickou jednotku.¹⁴⁵ V rámci tohoto „protestu“ kritizovalo více než 300 úředníků jednání hongkongské vlády a policejních sil během demonstrací. Dle údajů z mapy vytvořené místními se po celém regionu nacházelo přes 150 Lennonových zdí.¹⁴⁶

¹⁴⁴ Lennon Walls of Hong Kong. *Twitter* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://twitter.com/i/events/1148560104800817152>

¹⁴⁵ CHENG, Kris. In Pictures: 100s of Hong Kong civil servants criticise gov't handling of protests and Yuen Long mob attacks. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/07/25/pictures-100s-hong-kong-civil-servants-criticise-govt-handling-protests-yuen-long-mob-attacks/>

¹⁴⁶ 香港連儂牆地圖 | Hong Kong Lennon Wall Map. *Google Maps* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1uGqynlkWVRvvtVr-e1-7vOUbpqFvcDvP&ll=22.3372797000001%2C114.1753373&z=10>

Ve své podstatě je tento způsob vyjádření velmi mírumilovný a pohodlný pro protestující. Je nejen snadno přijatelný pro většinu lidí, kteří zaujímají neutrální pozici, ale má také silný vizuální efekt, který přitahuje lidi, ač třeba nerozumí relevantním problémům. Kromě samotného Hongkongu se na podporu prodemokratického hnutí objevily Lennonovy zdi i v jiných koutech světa, například v Kanadě¹⁴⁷, Japonsku¹⁴⁸, Německu¹⁴⁹ či na Novém Zélandě.¹⁵⁰

3.5.3. Prázdné papíry 白纸抗议

Zákon o národní bezpečnosti vynucený ČKS v Hongkongu vstoupil v platnost 30. června ve 23:00. Hongkongská vláda prohlásila, že skandování „Hongkongská nezávislost“ a „Osvobodte Hongkong, revoluce naší doby“ a držení vlajek nebo sloganů s těmito slovy může mít za následek zatčení na základě obvinění z porušení tohoto zákona. Té noci vyvolala mladá dívka vášnivé diskuse, když před Times Square v Causeway Bay zvedla na protest prázdný papír. Řekla, že po implementaci zákona o národní bezpečnosti nevěděla, co má dělat, aby zákon neporušila. Poté ji někteří demonstranti následovali a na protest zvedali prázdné papíry.

¹⁴⁷ SEUCHARAN, Cherise. 'Lennon wall' on Vancouver steam clock a symbol of support for Hong Kong protesters. *The Star* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.thestar.com/vancouver/2019/07/13/lennon-wall-on-vancouver-steam-clock-a-symbol-of-support-for-hong-kong-protesters.html>

¹⁴⁸ Dōngjīng sègǔ xiàn 'lián nóng qiáng' zhǐpái, rénsēn dài qiáng bimiǎn dǎrǎo rìběn rén(東京渋谷現「連儂牆」紙牌、人身代牆避免打擾日本人.) *Stand News*[online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: shorturl.at/qsS59

¹⁴⁹ CHENG, Kris. In Pictures: A Hong Kong 'Lennon Wall' appears on a remaining section of Germany's Berlin Wall. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/07/25/pictures-100s-hong-kong-civil-servants-criticise-govt-handling-protests-yuen-long-mob-attacks/>

¹⁵⁰ Hong Kong dispute over China's extradition bill gets physical on University of Auckland campus. *NZ Herald* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.nzherald.co.nz/nz/hong-kong-dispute-over-chinas-extradition-bill-gets-physical-on-university-of-auckland-campus/OBHNOU3O6WCRYFJA4LBDHIRVDY/>

Obrázek 77 Dívka s bílým papírem na protest proti novému zákonu;

Zdroj: <https://twitter.com/badiuca/status/1278959834658996224/photo/1>

Obrázek výše byl nakreslený umělcem Badiuca a ukazuje dívku, která se po držení prázdného listu papíru stane terčem národního bezpečnostního zákona.

6. července se mnoho lidí shromáždilo v nákupním středisku v Kwun Tong v Kowloonu a všichni zvedli kus bílého prázdného papíru, jak je vidět na obrázku níže. Bílý papír, na kterém není napsáno nic, představuje slogan, který je zakázán. Z prázdných papírů šlo velmi jednoduše vidět „hongkongská nezávislost“, „Osvobodte Hongkong, revoluce naší doby“ a nezlomný odpor hongkongských lidí.¹⁵¹ V 18 hodin večer někteří obyvatelé vyzvali k „tichému“ protestu a celé nákupní středisko se proměnilo v bezeslovnou demonstraci. Scéna byla klidná a řádná. Nečekaně se na scénu vrhlo velké množství policistů, kteří tvrdili, že ti, kdo předkládali prázdné papíry, porušili zákon a násilně zahnali občany pryč.¹⁵²

¹⁵¹ LIU, Ming Xiang. Húpíng: Yīgè zì bù xiě jiùshì xiě xiàle yīqiè刘, 明湘. 胡平：一个字不写就是写下了 一切 .*New Tang dynasty television* [online]. 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://www.ntdtv.com/gb/mkt_ipad/2020/07/09/a102889989.html

¹⁵² Giselle. In: *Twitter* [online]. Jul 6, 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/GiselleonGnews/status/1280095642199552002>

Obrázek 78 Lidé drží prázdné papíry;

Zdroj: <https://twitter.com/GiselleonGnews/status/1280095642199552002/photo/3>

7. července 2020 zasedala Legislativní rada v Hongkongu. Na obrázku níže řada demokratických zákonodárců drží prázdné papíry na protest proti cenzuře projevu hongkongské vlády a proti zákonu o národní bezpečnosti. Ministr školství Hongkongu následně oznámil, že studentům je zakázáno stavět lidské řetězce ve školách, a jako zakázanou píseň uvedl „May Glory to Hong Kong“.¹⁵³

Obrázek 79 Legislativní rada s prázdnými papíry;

Zdroj: <https://www.intellasia.net/en/wp-content/uploads/2020/07/kg.illegalwordsandarrests20200711.jpg>

3.5.4. Mini Stonehenge

Protivládní demonstranti používali k blokování silnic v Hongkongu vše, co jim přišlo pod ruku - odpadkové koše, dopravní značky, kovové zábrany a cihly, které si vybírali z chodníků. Demonstranti obvykle jen náhodně posypali ulice troskami, aby se pokusili zastavit dopravu a zpomalit postup policie. Inovativní strategie nasazená po celém městě zahrnovala demonstranty, kteří na sebe skládají cihly, které se podobají mini chrámům nebo anglickému Stonehenge, a fungují jako zátarasy. Místně přezdívaná

¹⁵³ Bradlee. In: *Twitter* [online]. 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/bradlee16246911/status/1281050443368534016>

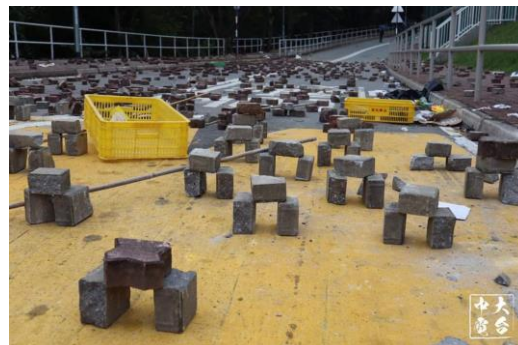
„cihlová bitevní pole“ nebo „mini-Stonehenges“ jsou mnohými příznivci oslavována jako kreativní nástroje, které mají odradit postup pořádkové policie a zastavit automobily v jízdě po silnicích.¹⁵⁴

Obrázky 82 a 83 zobrazují události z 12. listopadu 2019, kdy studenti ráno pokračovali v blokování silnice na východní silnici Huanhui v CUHK. Někteří studenti pomocí cihel vytvořili několik „malých bran“ jako zátarasy a někteří studenti přesunuli dračí bránu z fotbalového stadionu Xia Dingji jako zátarasu.¹⁵⁵

Obrázek 80 Mini Stonehenge

Zdroj:<https://twitter.com/CatBus2D/status/1194061096795029504/photo/1>

Obrázek 81 Mini Stonehenge

Zdroj:<https://twitter.com/CatBus2D/status/1194061096795029504/photo/2>

Demonstranti tyto stavby stavily i 15. listopadu 2019 během polední demonstrace v centrální obchodní čtvrti. Mohly být viděny před vchody Čínské univerzity v Hongkongu, jednoho z ústředních bodů protestů. "Dáváme je všude," řekl demonstrant.¹⁵⁶

¹⁵⁴ 'Mini Stonehenges': Hong Kong protesters take on police, one brick at a time [online]. In: *Reddit*. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: https://www.reddit.com/r/HongKong/comments/dwr168/mini_stonehenges_hong_kong_protesters_take_on/

¹⁵⁵ Zhōng dà xiàoyuán diàntái (中大校園電台) CUHK Campus Radio. In: *Facebook* [online]. Nov 12, 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/cuhkcampusradio/posts/1225820024271497/>

¹⁵⁶ YU, Verna. 'Mini Stonehenges': Hong Kong protesters take on police, one brick at a time. *The Guardian* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/15/mini-stonehenges-hong-kong-protesters-take-on-police-one-brick-at-a-time>

Závěr

Tato práce si kladla za cíl stručně představit protesty v Hongkongu v letech 2019 a 2020 a následně provést jejich analýzu z pohledu symboliky a sémiotiky, a to prvotním vyhledáním různých příkladů použitého protestního umění a následným detailním rozbořením těchto příkladů. V úvodní teoretické části bylo pro kontextuální pochopení popsáno historické a politické pozadí, zaměřeno primárně na problematiku identity hongkongských obyvatel.

Co se týče konkrétních zjištění, je nutné zdůraznit několik zásadních závěrů této práce. Prvním z nich je skutečnost, že v rámci svého sebevyjadřování protestující obyvatelé Hongkongu hojně používali nejnovější technologie. Stěžejní platformou byl v tomto kontextu internet, a ještě specifičtěji sociální sítě. Nejčastěji využívané sociální sítě byly Twitter, Reddit a místní portál LIHKG. Nešlo však jen o platformu pro sdílení různých druhů protestního umění (např. žába Pepe), ale rovněž i prostředí, kde si protestující předávali informace ohledně časů a lokalit jednotlivých protestů. K tomuto používali například i aplikaci AirDrop, ale i jinak portál využívaný k seznamování Tinder. V tomto kontextu jde jednoznačně o zcela unikátní protestní hnutí, neboť využívalo výhod a možností dnešní digitální doby, tak jako žádné jiné hnutí v minulosti.

A kreativité meze kladeny nebyly. Zejména se jeví jako zajímavá široká škála originálních inspirací hongkongských protestujících. Velmi častým jevem bylo využívání filmové tematiky v rámci, z nichž nejvýraznějšími byly Hvězdné války a V jako Vendetta, ale třeba i saga Avengers. Specifikem těchto nápadů bylo to, že členové hnutí tyto snímky používali v analogii ke svým vlastním aktivitám, když většinou hledali inspiraci ve filmech s výraznými antagonisty, ale ještě výraznějšími protagonisty. V roli antagonisty totiž protestující viděli Komunistickou stranu Číny a hongkongskou vládu, zatímco do role protagonistů, jejichž úkolem je nepříteli pokořit, se vžívali sami.

Dalším důležitým zjištěním je to, že hongkongské protestní hnutí dokázalo namotivovat mladší část populace, aby se aktivně zajímala o politický stav ve svém regionu a nebála se vyjádřit svůj nesouhlas. Obecně je neangažovanost mladší generace v politickém dění vnímána jako problém, a to celosvětově, ale protesty v Hongkongu ukázaly, že existují způsoby, jak nalákat mladé k politické participaci a k tomu, aby využili svá základní demokratická práva. V tomto kontextu však nelze nezmínit další zásadní zjištění, a to to, že protestní hnutí mělo zjevný generační přesah, když sjednotilo mladé protestující se svými staršími spoluobčany (např. gang stříbrných vlasů). I v tomto

případě jde o poněkud nezvyklý jev, neboť častěji jsou ve společnosti k vidění mezigenerační názorové rozpory.

Detailnější analýza symboliky a sémiotiky protestů přinesla i zjištění kulturně-jazyková. Jak již bylo poznamenáno v teoretické části práce, obyvatelé Hongkongu se již po desetiletí potýkají s mnoha otázkami identity a sounáležitosti, když v souvislosti s mocenským bojem mezi Čínou a Velkou Británií docházelo v regionu k četným politickým změnám. To se projevilo i v rámci protestního hnutí, když protestující v mnoha případech využívaly značně originální a individuální jazykové způsoby sebevyjadřování, aby se co nejvíce distancovali a odlišili od tradiční mandarínské čínštiny. Z kreativních počinů účastníků protestů bylo zjevné, že se snaží ukázat něco svého, něco unikátního pro hongkongskou kulturu, co ji odlišuje od kultury pevninské Číny.

V rámci analýzy sémioticko-symbolického kontextu hongkongských protestů vyvstalo několik otázek týkající se trvalosti využitých projevů sebevyjádření. Je třeba si uvědomit, jaké symboly a projevy mají šanci se ukotvit a jaké byly pouze podpořeny kouzlem okamžiku a zanedlouho vyšumí. S jistotou lze říci, že projevy negativního rázu mají nižší životnost, zatímco ty pozitivní mají potenciál zachování, případně i předávání z generace na generaci. Nelze předpokládat, že si za pár let někdo vzpomene na slovní hříčku urážející hongkongské policisty, ale je pravděpodobné, že inspirace v Pokémonech (či jiných reálných stvořeních) jako ochráncích protestujících budou mít lidé v dlouhodobém horizontu na paměti. Totéž lze říci i o projevech, které hledají inspiraci v populární kultuře. Výše zmíněné analogické použití Hvězdných válek jako jednoho z tématu protestního hnutí jistojistě vnímala řada skalních fanoušků ságy po celém světě a utkví se jim v paměti jako zcela originální počin. To samé lze říci i o inspiraci kultovním snímkem V jako Vendetta, který mnoho lidí po celém světě považuje za symbol protivládní vzpoury.

Resumé

The aim of this thesis was to conduct a detailed analysis of the Hong Kong protests in 2019 and 2020 in the context of symbolism and semiotics. Throughout the research a large quantity and variety of symbols, protest art and other forms of self-expression were studied. This analysis brought several intriguing findings and implications. The conducted research showed that activists thoroughly used new technologies during the movement, with social media being the principal platform of self-expression. It was also noted that protesters were heavily influenced by popular culture and were keen to portray themselves as the protagonists of the “story” and the Chinese Communist Party, along with the local government, as the antagonists. Another important finding of the analysis was the interest and activity of the local young people in the protest movement as well as its generational overlap that united young protesters with their older fellow citizens. Finally, research revealed the clear intention of local protesters to differentiate themselves from traditional Mandarin Chinese and the attempt to come up with something of their own, something unique to Hong Kong’s culture which distinguishes it from mainland China.

Seznam literatury

- AKER-JONES, David. *Eeling the Stones: Reminiscences*. Hong Kong University Press, 2004. ISBN 978-9622096554.
- BUCKLEY, Roger. *Hong Kong: the Road to 1997*. Cambridge University Press, 1997. ISBN 978-0521469791.
- Daily Report: People's Republic of China, Issues 38-45*. United States. Foreign Broadcast Information Service, 1993.
- HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě*. 1. vyd. Praha: SPN, 1980 s. 27–28.
- HAY, Jeff. Students Bring a 'Goddess of Democracy' to Tiananmen Square. *The Tiananmen Square protests of 1989* [online]. Greenhaven Press, 2010, s. 23-28 [cit. 2020-11-24]. ISBN 978-0-7377-5130-7.
- HOARE, Jim a Susan PARES. *A Political and Economic Dictionary of East Asia (Political and Economic Dictionaries)*. Routledge, 2005. ISBN 978-1857432589.
- CHENG, Joseph Y. S. The democracy movement in Hong Kong. In: *International Affairs*. 1989, **65**(3), s. 443-462. ISSN 1468-2346. Dostupné z: doi:10.2307/2621722
- JOHNSON, Chalmers. The Mousetrapping of Hong Kong: A Game in Which Nobody Wins. In: *Asian Survey*. 1984, **24**(9), s. 887-909. ISSN 00044687. Dostupné z: doi:10.2307/2644075
- PURBRICK, Martin. A REPORT OF THE 2019 HONG KONG PROTESTS. In: *Asian Affairs*. 2019, **50**(4), s. 465-487. ISSN 0306-8374. Dostupné z: doi:10.1080/03068374.2019.1672397
- SCOTT, Ian. *Political Change and the Crisis of Legitimacy in Hong Kong*. Honolulu, Hawaii: University Of Hawai'i Press University, 1989. ISBN 978-0824812690.
- SHIU HING, Lo. The Politics of Cooptation in Hong Kong: A Study of the Basic Law Drafting Process. In: *Asian Journal of Public Administration*. 2014, **14**(1), s. 3-24. ISSN 0259-8272. Dostupné z: doi:10.1080/02598272.1992.10800260
- SIT, V.F.S., R.D. CREMER a S.L. WONG. *Entrepreneurs and Enterprises in Macau: A Study of Industrial Development*. Hong Kong University Press, 1991. ISBN 9789882201231.
- TAM WAI-CHU, Maria, ed. *The Basic Law and Hong Kong: The 15th Anniversary of Reunification with the Motherland: Sino-British Negotiations and the Sino-British Joint Declaration*. 2. vydání. Working Group on Overseas Community of the Basic Law Promotion Steering Committee, 2012.

ZHANG, Wei-Bin. *Hong Kong: The Pearl Made of British Mastery And Chinese Docile-Diligence*. New York: Nova Science Pub, 2006. ISBN 1594546002.

Internetové zdroje

2019 Nián 6 yuè 12 rì (xīngqīsān) [2019 年 6 月 12 日 (星期三) 事件] [online]. 2019 [cit. 2020-10-22]. Dostupné z: https://www.ipcc.gov.hk/doc/tc/report/thematic_report/Incident%20Day%20%E2%80%93%20Wednesday%2012%20June%202019.pdf

29.9. Huáshèngdùn jíhuì fǎn “chì nàcuì” shēngyuán xiānggǎng [9·29 华盛顿集会反“赤纳粹”声援香港]. *Radio Free Asia* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.rfa.org/mandarin/yataibaodao/gangtai/lh-09292019211142.html>

Another general strike possible, says organiser. *Radio Television Hong Kong* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://news.rthk.hk/rthk/en/component/k2/1472997-20190806.htm>

Anti-Government Protests Continue In Hong Kong Ahead of China National Day. *Getty Images* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/pro-democracy-protesters-form-a-pepe-the-frog-themed-human-news-photo/1172544988>

Badiuca. In: *Twitter* [online]. Oct 30, 2019 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/badiuca/status/1189496600936103936>

Bauhinia Astrology - The Symbolism of Hong Kong's Flag [online]. In: . 2015 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://blog.liongrass.hk/2015/09/15/bauhinia-astrology-the-symbolism-of-hong-kongs-flag/>

Beijing unanimously passes national security law for Hong Kong as Chief Exec. Carrie Lam evades questions. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/06/30/breaking-hong-kong-national-security-law-passed-by-beijing/>

BERLINGER, Joshua. Protesters could push Hong Kong into a 'very dangerous situation,' government warns. *Cable News Network* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2019/08/04/asia/hong-kong-protests-august-4-intl-hnk/index.html>

Bradlee. In: *Twitter* [online]. 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/bradlee16246911/status/1281050443368534016>

BUSCHMANN, Andy. Why Do Hong Kong Protesters Use Pepe the Frog as an Icon for Freedom and Democracy? *International Center on Nonviolent Conflict* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: https://www.nonviolent-conflict.org/blog_post/why-do-hong-kong-protesters-use-pepe-the-frog-as-an-icon-for-freedom-and-democracy/

“Calling a Deer a Horse” 指鹿为马. *Lao Wai Da Wei* [online]. 2018 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://laowai-dawei.com/calling-a-deer-a-horse-%E6%8C%87%E9%B9%BF%E4%B8%BA%E9%A9%AC/>

Carmen Ng 吳嘉文. In: *Twitter* [online]. 2019 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://twitter.com/Carmen_NgKaMan/status/1157251855476383746

COTTRELL, Robert. How Mrs Thatcher Lost Hong Kong. *The Independent* [online]. 1992 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20090809225312/http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/how-mrs-thatcher-lost-hong-kong-ten-years-ago-fired-up-by-her-triumph-in-the-falklands-war-margaret-thatcher-flew-to-pekings-for-a-lastditch-attempt-to-keep-hong-kong-under-british-rule--only-to-meet-her-match-in-deng-xiaoping-two-years-later-she-signed-the-agreement-handing-the-territory-to-china-1543375.html>

CREERY, Jennifer. No separation of powers in Hong Kong says Chief Exec. Carrie Lam, despite previous comments from top judges. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/09/01/no-separation-of-powers->

[in-hong-kong-says-chief-exec-carrie-lam-despite-previous-comments-from-top-judges/](#)
CREERY, Jennifer. Over a million attend Hong Kong demo against controversial extradition law, organisers say. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21].
Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/06/09/just-no-china-extradition-tens-thousands-hong-kong-protest-controversial-new-law/>

Donald Tsang. *Britannica* [online]. Encyclopædia Britannica, 2020 [cit. 2020-10-20].
Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Donald-Tsang>

Dōngjīng sègǔ xiàn 'lián nóng qiáng' zhǐpái, rénshēn dài qiáng bìmiǎn dǎrǎo rìběn rén(東京渋谷現「連儂牆」紙牌、人身代牆避免打擾日本人.) *Stand News*[online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.thestandnews.com/politics/東京渋谷現-連儂牆-紙牌-人身代牆避免打擾日本人/>

Explainer: What is the Sino-British Joint Declaration and what does it have to do with Hong Kong's extradition crisis? *South China Morning Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-20].
Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3017318/explainer-what-sino-british-joint-declaration-and-what-does>

Flag of Hong Kong - Colours, meaning, history. *Edarabia* [online]. [cit. 2020-11-05].
Dostupné z: <https://www.edarabia.com/hong-kong/flag/>

FOWLER, Evan. Why the extradition law will pass, despite the largest protest in Hong Kong history. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/06/11/extradition-law-will-pass-despite-largest-protest-hong-kong-history/>

Frances Sit. In: *Twitter* [online]. Jul 10, 2019 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://twitter.com/frances_sit/status/1148772773193342976

Fuck The Popo JB HK. In: *Youtube* [online]. 8. 10. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=6dnOgQP3zH8&ab_channel=HongKong. Kanál
uživatele Hong Kong

Full Text of Sino-British Joint Declaration. *Chinese Government's Official Web Portal* [online]. 2007 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: http://english1.english.gov.cn/2007-06/14/content_649468.htm

Giselle. In: *Twitter* [online]. Jul 6, 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/GiselleonGnews/status/1280095642199552002>

GLADSTONE, Rick. What Happens to Hong Kong Now? *The New York Times* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/05/21/world/asia/china-hong-kong-national-security-law.html>

Glossary. *ANTIELAB Research Data Archive* [online]. [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://antielabdata.jmsc.hku.hk/glossary/>

GREENLEES, Donald a Keith BRADSHER. China Will Make Hong Kong Wait to Elect Leader. *The New York Times* [online]. 2007 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2007/12/30/world/asia/30hong.html>

GRUNDY, Tom. 'Highly necessary': Beijing to discuss enacting national security law in Hong Kong following months of protest. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/05/21/breaking-beijing-to-discuss-enacting-national-security-law-in-hong-kong-following-months-of-protest/>

HERNANDEZ, Marco a Simon SCARR. HONG KONG PROTESTS Coordinating chaos: The tactics protesters use to fortify the frontlines. *Reuters Graphics* [online]. 2019 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://graphics.reuters.com/HONGKONG-EXTRADITIONS-TACTICS/0100B0790FL/index.html>

HIKARI, Hension Y. 已故的迷因梗圖大復活 : Pepe the Frog 佩佩蛙 , 聲援香港反送中 Feels good man. *Hackazine-tw* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z:

<https://hackazine-tw.com/pepe-the-frog/>

HO, Kelly. Hong Kong teachers' union raises concerns over censorship as publishers revise textbooks after gov't review. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/08/19/hong-kong-teachers-union-raises-concerns-over-censorship-as-publishers-revise-textbooks-after-govt-review/>

HOLMES, Chan. In Pictures: 12,000 Hongkongers march in protest against 'evil' China extradition law, organisers say. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/03/31/pictures-12000-hongkongers-march-protest-evil-china-extradition-law-organisers-say/>

Hong Kong crisis: at least 360 arrested as China protests grow. *The Guardian* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2020/may/27/hong-kong-trump-china-security-crackdown-protests>

Hong Kong extradition protests leave city in shock. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-48618484>

Hong Kong: MT letter to Chinese Prime Minister Zhao Ziyang (future of Hong Kong). *Margaret Thatcher Foundation* [online]. 2013 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.margaretthatcher.org/document/138908>

Hong Kong police fire tear gas on biggest protests since coronavirus curbs. *CNBC* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2020/05/24/hong-kong-police-fire-tear-gas-to-disperse-anti-govt-protesters.html>

Hong Kong profile - Timeline. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019, 24. 6. 2019 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-16526765>

Hong Kong protests: Were triads involved in the attacks? *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-49071502>

Hong Kong protest: 'Nearly two million' join demonstration. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-48656471>

Hong Kong security legislation backed by China's parliament. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-52829176>

Hong Kong demonstrators use laser pointers in anti-government protest. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/av/world-asia-49280030>

Hong Kong dispute over China's extradition bill gets physical on University of Auckland campus. *NZ Herald* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.nzherald.co.nz/nz/hong-kong-dispute-over-chinas-extradition-bill-gets-physical-on-university-of-auckland-campus/OBHNOU3O6WCRYFJA4LBDHIRVDY/>

Hong Kong formally scraps extradition bill that sparked protests. *The British Broadcasting Corporation* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-50150853>

How the legend of Guy Fawkes & 'V for Vendetta' inspired Hong Kong protesters. *Wion* [online]. 2019 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://www.wionews.com/photos/guy-fawkes-the-global-symbol-of-protest-to-take-over-hong-kong-streets-260105#acting-leader-unhappy-260097>

HUANG, Gavin. *Hong Kong protest: Why Pikachu was at the march* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.goldthread2.com/culture/hong-kong-protests-why-pikachu-was-march/article/3014191>

HUI, Mary. In Hong Kong, almost everyone, everywhere—including pets—is getting tear gassed. *QUARTZ* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://qz.com/1683024/police-have-fired-a-record-amount-of-tear-gas-in-hong-kong/>

HUI, Mary. The Cantonese words at the heart of Hong Kong's 2019 protest vocabulary. *QUARTZ* [online]. 2019 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://qz.com/1756464/a-guide-to-hong-kongs-cantonese-protest-slang/>

CHAKRABORTY, Santanu. *Xitler is not just a wordplay, here are some things common between Hitler and Xi Jinping* [online]. 2020 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.opindia.com/2020/06/xitler-is-not-just-a-wordplay-here-are-some-things-common-between-hitler-and-xi-jinping/>

CHAN, Holmes. 'Too little, too late': Hong Kong democrats and protesters vow further action despite extradition bill withdrawal. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/09/04/little-late-hong-kong-democrats-protesters-vow-action-despite-extradition-bill-withdrawal/>

CHAN, Holmes. Hong Kong student leader Keith Fong to consider suing police for compensation over 'absurd, unreasonable' arrest. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/09/05/hong-kong-student-leader-keith-fong-consider-suing-police-compensation-absurd-unreasonable-arrest/>

CHENG, Kris. In Pictures: 100s of Hong Kong civil servants criticise gov't handling of protests and Yuen Long mob attacks. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/07/25/pictures-100s-hong-kong-civil-servants-criticise-govt-handling-protests-yuen-long-mob-attacks/>

CHENG, Kris. In Pictures: A Hong Kong 'Lennon Wall' appears on a remaining section of Germany's Berlin Wall. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/07/25/pictures-100s-hong-kong-civil-servants-criticise-govt-handling-protests-yuen-long-mob-attacks/>

CHENG, Kris a Holmes CHAN. In Pictures: 'Lennon Wall' message boards appear across Hong Kong districts in support of anti-extradition bill protesters. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/07/09/pictures-lennon-wall-message-boards-appear-across-hong-kong-districts-support-anti-extradition-law-protesters/>

CHENG, Kris a Holmes CHAN. CUHK turns into battleground between protesters and police as clashes rage on across Hong Kong universities. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/11/12/cuhk-turns-battleground-protesters-police-clashes-rage-across-hong-kong-universities/>

CHEUNG, Eric, Julia HOLLINGSWORTH a Isaac YEE. How a Hong Kong protest song became an unofficial 'anthem'. *CNN* [online]. 2019 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/style/article/hong-kong-protest-anthem-intl-hnk/index.html>

CHEUNG, Gary. Deng kept his HK options open in 1979. *South China Morning Post* [online]. 2010 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/article/702556/deng-kept-his-hk-options-open-1979>

China passes Hong Kong security law, deepening fears for future. *Al Jazeera* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2020/06/30/china-passes-hong-kong-security-law-deepening-fears-for-future/>

China's proposed new security law for Hong Kong: joint statement. *GOV.UK* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/joint-statement-from-the-uk-australia-canada-and-united-states-on-hong-kong>

CHUNG, Kimmy. 'Black Blorchestra' crew behind music video of protest anthem 'Glory to Hong Kong' voice fears about being identified. *South China morning post* [online]. 2019 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://sg.news.yahoo.com/black-blorchestra-crew-behind-music-165457341.html>

In Pictures: Hong Kong's Lion Rock 'final resting place' for Lady Liberty democracy statue. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/10/13/pictures-hong-kongs-lion-rock-final-resting-place-lady-liberty-democracy-statue/>

Insects and In-Jokes: Hongkongers find humor, pathos amid the protests. *Coconuts Hong Kong* [online]. 2019 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://coconuts.co/hongkong/news/protest-art-jokes-and-memes/>

Jǐngchá chì shìmín 'zǒu la! Zìyóu sē!' 警察斥市民「走啦！自由闊！」. In: *Youtube* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: https://youtu.be/jfJxYhq_CIM

Joshua Wong 黃之鋒. In: *Twitter* [online]. Feb 22, 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/joshuawongcf/status/1231170620324339714>

Joint Declaration on the question of Hong Kong. *United Nations Treaty Collection* [online]. 1985 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002800d4d6e&clang=en>

KOALA_CONFUSED. 'Mini Stonehenges': Hong Kong protesters take on police, one brick at a time. In: *Reddit* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: https://www.reddit.com/r/HongKong/comments/dwr168/mini_stonehenges_hong_kong_protesters_take_on/

LEE, Danny. Hundreds of flights cancelled leaving travellers facing chaos as citywide strike action hits Hong Kong International Airport. *South China Morning Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3021412/hundreds-flights-cancelled-leaving-travellers-facing-chaos>

Lennon Walls of Hong Kong. *Twitter* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://twitter.com/i/events/1148560104800817152>

LEONG, Jobert. Words to rally resistance - A quick guide to Hong Kong protest slogans. *The RCHK Truth* [online]. 2020 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.therchktruth.org/general-news/2020/1/24/words-to-rally-resistance-a-quick-guide-to-hong-kong-protest-slogans>

LEUNG, Kanis, Su XINQI a Sum LOK-KEI. Hong Kong protest organisers vow to press ahead with Sunday march despite government backing down on extradition bill – but Monday's strike is off. *South China Morning Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3014643/hong-kong-protest-organisers-vow-press-ahead-sunday-march>

LIN, Zuwei. Xiānggǎng yuán lǎng bái yī rén bào xí jì zhě píngmín yǐn zhòng nù, jǐng fāng fǒu rèn zòng róng gōu jié 'hēi shè huì' (香港元朗白衣人暴襲記者平民引眾怒，警方否認縱容勾結「黑社會」) *BBC* [online]. 2019 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/zhongwen/trad/chinese-news-49070742>

LITTLE, Becky. How Hong Kong Came Under 'One Country, Two Systems' Rule. *History.com* [online]. 2019 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.history.com/news/hong-kong-china-great-britain>

LIU, Ming Xiang. Húpíng: Yīgè zì bù xiě jiù shì xiě xià le yī qiè 胡平：一个字不写就是写下了一切. *New Tang dynasty television* [online]. 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://www.ntdtv.com/gb/mkt_ipad/2020/07/09/a102889989.html

LO, Andrea. Canto Slang 101: Freedom Hi. *The Loop HK* [online]. 2019 [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://www.theloophk.com/canto-slang-101-freedom-hi/>

LO, Clifford a Chris LAU. Tiananmen vigil: thousands of Hong Kong police officers mobilised for banned June 4 events. *South China Morning Post* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3087451/tiananmen-vigil-thousands-hong-kong-police-officers>

LOK-KEI, Sum a Ng KANG-CHUNG. Estimated 130,000 protesters join march against proposed extradition law that will allow transfer of fugitives from Hong Kong to mainland China. *South China Morning Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3007999/thousands-set-join-protest-march-against-proposed>

Lord MacLehose. *The Guardian* [online]. 2000 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/news/2000/jun/02/guardianobituaries1>

LOVELL, Julia. Unfree Speech by Joshua Wong review – a young life of protest in Hong Kong. *The Guardian* [online]. 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/books/2020/feb/22/unfree-speech-joshua-wong-jason-y-ng-review>

LUO, Guancong. Xiānggǎng - méiyǒu bàotú zhǐyǒu bàozhèng. (香港 - 沒有暴徒只有暴政 .) *Vocus* [online]. 2019 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://vocus.cc/@nathanlawkc/5d1f0208fd89780001fc1e3f>

MAHTANI, Shibani. Large, peaceful protest shows Hong Kong's pro-democracy movement is still strong. *The Washington Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/half-a-year-on-hong-kongs-pro-democracy-movement-shows-its-still-strong/2019/12/08/f7314d92-17ee-11ea-80d6-d0ca7007273f_story.html

MAIR, Victor. Hong Kong anti-China graffiti. *Language Log* [online]. 2019 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://languagelog.ldc.upenn.edu/nll/?p=43765>

MA, Joanne. Why movie 'V for Vendetta' has become part of the Hong Kong protests. *South China morning post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/yp/discover/lifestyle/features/article/3067925/why-movie-v-vendetta-has-become-part-hong-kong>

MAEXGAMING. What does 攞炒 mean?. In: *Reddit* [online]. 2019 [cit. 2020-11-18]. Dostupné z: https://www.reddit.com/r/HongKong/comments/e971nn/what_does_%E6%94%AC%E7%82%92_mean/

Mary Hui. In: *Twitter* [online]. 2020, Aug 28, 2020 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://twitter.com/maryhui/status/1299337897917575169>

Mary Hui. In: *Twitter* [online]. Oct 5, 2019 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://twitter.com/maryhui/status/1180349128133365762>

Mary Hui. In: *Twitter* [online]. Jun 9, 2019 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://twitter.com/maryhui/status/1137622475666157568>

Organisers say over 1mn took part, condemn police. *Radio Television Hong Kong* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: https://news.rthk.hk/rthk/en/component/k2/1500561-20200101.htm?archive_date=2020-01-01

Nìngdìng biāozhǔn shǒushì tǒngyī chuándì wùzī. Guānyú wénhuìbào (擬定標準手勢 統一傳遞物資.) *Wen wei po* [online]. 2019 [cit. 2020-10-22]. Dostupné z: <http://paper.wenweipo.com/2019/06/20/HS1906200004.htm>

PARRY, Richard Lloyd. The force is still with the people of Hong Kong over China after new security law. *The Times* [online]. 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://www.thetimes.co.uk/article/the-force-is-still-with-the-people-of-hong-kong-0gh5h2wmc>

'Pepe the frog' redeemed in Hong Kong protests [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.trtworld.com/video/social-videos/pepe-the-frog-redeemed-in-hong-kong-protests/5d9659c56e2a1a00111cf14b>

Pepe the protest frog Hong Kong kids arent alt right. *Deccan Herald* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.deccanherald.com/international/pepe-the-protest-frog-hong-kong-kids-arent-alt-right-765893.html>

Pepe the Frog (HK ver). *PlanetMinecraft* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.planetminecraft.com/skin/pepe-the-frog-hk-ver/>

Police take action to stop riot. *The Government of the Hong Kong Special Administrative Region: Press Releases* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.info.gov.hk/gia/general/201906/12/P2019061200801.htm>

PURBRICK, Martin. A REPORT OF THE 2019 HONG KONG PROTESTS. *Asian Affairs* [online]. 2019, 365-487 [cit. 2020-11-02]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03068374.2019.1672397>

Rachel Cheung. In: *Twitter* [online]. 2019, Dec 10, 2019 [cit. 2020-10-30]. Dostupné z: https://twitter.com/rachel_cheung1/status/1204324751113519104

RAMZY, Austin. Mob Attack at Hong Kong Train Station Heightens Seething Tensions in City. *The New York Times* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/07/22/world/asia/hong-kong-protest-mob-attack-yuen-long.html>

Restoring Hong Kong, Revolution of Our Times. *China Heritage* [online]. 2019 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <http://chinaheritage.net/journal/restoring-hong-kong-revolution-of-our-times/>

SEUCHARAN, Cherise. 'Lennon wall' on Vancouver steam clock a symbol of support for Hong Kong protesters. *The Star* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.thestar.com/vancouver/2019/07/13/lennon-wall-on-vancouver-steam-clock-a-symbol-of-support-for-hong-kong-protesters.html>

Shēnshuǐ bù fǎn sòng zhōng jīguāng jiàn hǎibào pùguāng “xīng zhàn” tiān xíngzhě mǎikè xián měi zàn hǎo.(深水埗反送中激光劍海報曝光 《星戰》天行者麥克咸美讚好.) *Apple Daily*[online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://hk.appledaily.com/entertainment/20190808/QTY2INYI6V5FVXDLKAHXR25NPI/>

SMITH, Ken. 'Glory to Hong Kong': anthem born of turmoil turns into music of hope. *Nikkei Asia* [online]. 2019 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://asia.nikkei.com/Life-Arts/Life/Glory-to-Hong-Kong-anthem-born-of-turmoil-turns-into-music-of-hope2>

SMITH, Whitney. Flag of China. *Britannica* [online]. [cit. 2020-11-05]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/flag-of-China>

Star Wars: The Rise of Hong Kong | Trailer. In: *Youtube* [online]. 30. 11. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://youtu.be/H6rv7-uC2-E>. Kanál uživatele Captain Salmon

TAYLOR, Jerome a Su XINQI. 'Not done yet': Virus delivers blow to Hong Kong protests but rage remains. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/02/25/not-done-yet-virus-delivers-blow-hong-kong-protests-rage-remains/>

The Chinese government resumed exercise of sovereignty over Hong Kong. *Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic China* [online]. Peking [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/ziliao_665539/3602_665543/3604_665547/t18032.shtml

TIEZZI, Shannon. US Becomes Latest Country to Suspend Extradition Treaty With Hong Kong. *The Diplomat* [online]. 2020 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2020/08/us-becomes-latest-country-to-suspend-extradition-treaty-with-hong-kong/>

Timeline: Key dates for Hong Kong extradition bill and protests. *Reuters* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-hongkong-extradition-timeline/timeline-key-dates-for-hong-kong-extradition-bill-and-protests-idUSKCN1TW14F>

TONG, Elson. Chaotic showdown in Wong Tai Sin as angry residents clash with Hong Kong riot police firing tear gas. *Hong Kong Free Press* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2019/08/04/chaotic-showdown-wong-tai-sin-angry-residents-clash-hong-kong-riot-police-firing-tear-gas/>

Treaty of Nanjing. *Britannica* [online]. Encyclopædia Britannica, 2018 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Treaty-of-Nanjing>

TSUI-KAI, Wong. Hong Kong protests: What are the 'five demands'? What do protesters want? *South China Morning Post: Young Post* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/yp/discover/news/hong-kong/article/3065950/hong-kong-protests-what-are-five-demands-what-do>

VERIFIED: HONG KONG POLICE VIOLENCE AGAINST PEACEFUL PROTESTERS. *Amnesty International* [online]. 2019 [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org.hk/en/verified-hong-kong-police-violence-against-peaceful-protesters/>

VICTOR, Daniel. Hong Kong Protesters, Without an Anthem to Sing, Create One Online. *The New York Times* [online]. 2019 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/09/12/world/asia/glory-to-hong-kong-anthem.html>

Was a female protester shot in the eye by the Hong Kong Police Force? *Black Dot Research* [online]. 2019 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://blackdotresearch.sg/factcheck-was-a-fprotester-shot-by-the-hong-kong-police-force-in-the-eye/>

What is that latest protest slogan? In: *Reddit* [online]. 2019 [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: https://www.reddit.com/r/HongKong/comments/dw51ed/what_is_that_latest_protest_slogan/

Xiānggǎng lián nóng qiáng dìtú(香港連儂牆地圖) | Hong Kong Lennon Wall Map. *Google Maps* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1uGqynlkWVRvvtVr-e1-7vOUbpqFvcDvP&ll=22.33727970000001%2C114.1753373&z=10>

XIE, Peiling. Zhèn fèn shì qì! 'Xiānggǎng mínzǔ nǚshén xiàng' zhèngshì liàngxiàng xiàngzhēng píngděng duìhuà(謝佩玲 振奮士氣! 「香港民主女神像」正式亮相 象徵平等對話) *Newtalk* [online]. 2019 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://newtalk.tw/news/view/2019-08-31/293138>

YEUNG, Chris. Benefits of a three-legged stool. *South China Morning Post* [online]. 2004 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/article/453465/benefits-three-legged-stool>

YU, Verna. 'Mini Stonehenges': Hong Kong protesters take on police, one brick at a time. *The Guardian* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/15/mini-stonehenges-hong-kong-protesters-take-on-police-one-brick-at-a-time>

“Yuàn róngguāng guī xiānggǎng” guǎnxiányuè tuán jí héchàng tuán bǎn [《願榮光歸香港》管弦樂團及合唱團版 MV]. In: *Youtube* [online]. 11. 9. 2019 [cit. 2020-11-01].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=oUIDL4SB60g&feature=youtu.be>.
Kanál uživatele 黑方格BlackBlog

Zhì `lián nóng qiáng qí'zèng héyùnshī dài huí xiānggǎng jū ào zhōngguó yìjiàn yìshùjiā bā tōu cǎo: Wàng chéng zìyóu kàngzhēng xīn xiàngzhēng. Lìchǎng xīnwén 製「連儂牆旗」贈何韻詩帶回香港居澳中國異見藝術家巴丟草：望成自由抗爭新象徵. *Stand News* [online]. 2019 [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.thestandnews.com/culture/製-連儂牆旗-贈何韻詩帶回香港-居澳中國異見藝術家巴丟草望成自由抗爭新象徵/>

Zhōng dà xiàoyuán diàntái (中大校園電台) CUHK Campus Radio. In: *Facebook* [online]. Nov 12, 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/cuhkcampusradio/posts/1225820024271497/>

Zhōnggòng yǔ nàcuì de bǐjiào. Zhòng xīnwén 中共與納粹的比較. *Citizens news* [online]. 2019 [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.hkcnews.com/article/24949/納粹中國-中國共產黨-24950/中共與納粹的比較>

Zǔ tú: Gǎngjǐng dǎ xiǎ shàonǚ yòu yǎn wàn rén jīchǎng kàngyì yào `hēi jǐng hái yǎn'(組圖：港警打瞎少女右眼 萬人機場抗議要「黑警還眼」). *New Tang dynasty television* [online]. 2019 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.ntdtv.com/b5/2019/08/13/a102643016.html>